



# Wietnam

Przewodnik po rynku



# **Przewodnik po rynku Wietnamu**

Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu w Ho Chi Minh City

Listopad 2017

© PAIH S.A.

Niniejszy poradnik ma charakter informacyjny. Został opracowany na podstawie informacji uznanych za wiarygodne i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej. Podana wartość wskazanych usług w ramach prowadzenia działalności w Vietnamie jest wg. stanu na grudzień 2017 r. i ma charakter informacyjny.

Niniejszy materiał nie stanowi oferty w rozumieniu art.66 Kodeksu Cywilnego.

ISBN 978-83-950329-1-2

**Skład i łamanie:**

*Grafpol* Agnieszka Blicharz-Krupińska

# Spis treści

<b>1. Otoczenie prawne, ustrój polityczny</b> .....	3
1.1. Ustrój polityczny .....	3
1.2. Władza wykonawcza .....	3
1.3. Struktura administracji gospodarczej .....	3
1.4. Sądownictwo gospodarcze .....	4
<b>2. Podstawowe dane ekonomiczne</b> .....	5
2.1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Wietnamu .....	6
2.2. Handel zagraniczny .....	6
<b>3. Sektory Strategiczne</b> .....	8
<b>4. Formy prowadzenia działalności gospodarczej</b> .....	9
4.1. Regulamin użytkowania gruntów .....	9
4.2. Prawo użytkowania gruntów .....	11
4.3. Dzierżawa gruntów .....	13
4.4. Okres najmu.....	14
4.5. Prawa przedsiębiorstw zagranicznych do dzierżawionych gruntów .....	14
4.6. Ceny gruntów.....	14
<b>5. Wynajem oraz kupno powierzchni biurowej i komercyjnej</b> .....	15
5.1. Regulamin użytkowania gruntów .....	15
5.2. Prawo użytkowania gruntów .....	15
5.3. Dzierżawa gruntów .....	15
5.4. Okres najmu.....	16
5.5. Prawa przedsiębiorstw zagranicznych do dzierżawionych gruntów .....	16
5.6. Ceny gruntów.....	16
5.7. Dzierżawa nieruchomości komercyjnych .....	17
5.8. Notaryzowane umów gruntowych .....	17
5.9. Rozliczenia gruntów .....	17
5.10. Apartamenty będące własnością cudzoziemców.....	17
5.11. Kto jest uprawniony do zakupu domów mieszkalnych w Wietnamie?.....	18
5.12. Jakie warunki musi spełnić kwalifikująca się osoba?.....	18
5.13. Czy nie wietnamski obywatel może posiadać mieszkanie na stałe? .....	18
5.14. Jakie są prawa właściciela mieszkania? .....	18
<b>6. Podatki</b> .....	20
6.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT).....	20
6.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) .....	21
6.3. Podatek od wykonawców zagranicznych (FCT) .....	22
6.4. Podatki pośrednie .....	22

6.5.	Inne podatki .....	22
<b>7.</b>	<b>Fuzje i przejęcia .....</b>	<b>24</b>
7.1.	Regulacje prawne.....	24
7.2.	Zakup udziałów w istniejących firmach .....	24
<b>8.</b>	<b>Podstawowe regulacje dotyczące importu i eksportu .....</b>	<b>25</b>
8.1.	Eksport .....	25
8.2.	Import .....	26
<b>9.</b>	<b>Prawo Pracy .....</b>	<b>28</b>
9.1.	Umowa o pracę .....	28
9.2.	Czas pracy i urlop .....	28
9.3.	Ubezpieczenie społeczne.....	29
9.4.	Opieka zdrowotna i świadczenia .....	30
9.5.	Odszkodowania pracownicze.....	30
9.6.	Zatrudnienia pracowników będących i niebędących rezydentami .....	31
<b>10.</b>	<b>Rozwiązywanie sporów, arbitraż .....</b>	<b>33</b>
10.1.	Sądownictwo.....	33
10.2.	Arbitraż i rozstrzyganie sporów .....	33
<b>11.</b>	<b>Barieri w dostępie do rynku .....</b>	<b>35</b>
11.1.	Cła .....	35
11.2.	Prawo handlowe .....	35
11.3.	Zakazy importu.....	35
11.4.	Cena rejestracji i stabilizacji.....	36
11.5.	Pojazdy .....	36
11.6.	Ropa naftowa i gaz.....	36
11.7.	ICT .....	36
11.8.	Usługi dystrybutorskie .....	38
11.9.	Służba zdrowia .....	38
11.10.	Artykuły spożywcze i napoje.....	38
11.11.	Sektor budowlany .....	39
11.12.	Usługi bankowe i papiery wartościowe:.....	39
11.13.	Barieri inwestycyjne.....	39
11.14.	Inne bariery.....	39
<b>12.</b>	<b>Instrumenty finansowe dla polskich firm (BGK, KUKI, PARP) .....</b>	<b>41</b>
12.1.	BGK.....	41
12.2.	KUKI.....	43
12.3.	PARP .....	44
<b>13.</b>	<b>Wymiana gospodarcza pomiędzy Polską a Wietnamem .....</b>	<b>46</b>
<b>Bibliografia .....</b>		<b>47</b>

# 1. Otoczenie prawne, ustrój polityczny

## 1.1. Ustrój polityczny

Socjalistyczna Republika Wietnamu jest państwem o systemie jednopartyjnym, gdzie kontrolę nad życiem politycznym, gospodarczym i społecznym sprawuje Komunistyczna Partia Wietnamu (KPW). Zjazdy KPW odbywają się co pięć lat i przy tej okazji przyjmowane są rezolucje dotyczące zasadniczych celów rozwoju kraju oraz wybierani są członkowie Komitetu Centralnego KPW. Ostatni kongres KPW (12) odbył się w styczniu 2016 roku. Komitet Centralny (KC) spotyka się na plenach dwa- trzy razy w roku i posiada swój własny aparat administracyjny. Najważniejszym organem Komitetu Centralnego jest jego Biuro Polityczne (BP), które w praktyce ma największy wpływ na rządzenie krajem. Od 2011 r. sekretarzem generalnym BP jest Nguyen Phu Trong (w 2016 r. uzyskał reelekcję). Sekretarz generalny jest formalnie najważniejszą osobą w BP i podlega mu m.in. Sekretariat, na bieżąco nadzorujący pracę KC.

## 1.2. Władza wykonawcza

Według konstytucji najwyższym organem władzy państwowej w Wietnamie jest Zgromadzenie Narodowe, które dokonuje wyboru prezydenta kraju oraz powołuje szefa rządu i ministrów. Zgromadzenie Narodowe spotyka się dwa razy w roku podczas trzydziestodniowych sesji i ma formalną zwierzchność zarówno nad władzą wykonawczą jak i nad władzą sądowniczą. Członkowie Zgromadzenia Narodowego wybierani są w wyborach powszechnych i bezpośrednich na pięcioletnie kadencje. Przewodniczącą Zgromadzenia Narodowego jest obecnie Nguyen Thi Kim Ngan – pierwsza kobieta piastująca ten urząd.

Ze względu na ograniczoną w praktyce – choć rosnącą w ostatnich latach – rolę Zgromadzenia Narodowego, poszczególne ministerstwa mają duże znaczenie w procesie legislacyjnym i w prawodawstwie. Rządem kieruje powoływany na wniosek prezydenta spośród członków Zgromadzenia Narodowego premier. Od 2016 r. premierem SRW jest Nguyen Xuan Phuc. Prezydent jest głową państwa, jednakże jego rola ogranicza się w znacznej mierze do pełnienia funkcji ceremonialnych. Od kwietnia 2016 r. prezydentem SRW jest Tran Dai Quang. Wietnam jest podzielony na 58 prowincji i 5 miast wydzielonych. Prowincje dzielą się na powiaty, a te z kolei na gminy. Administracja publiczna funkcjonuje na czterech poziomach: centralnym (zgromadzenie narodowe, prezydent, rząd, sąd najwyższy, prokurator generalny), prowincji/miast wydzielonych, powiatów oraz gmin. Na wszystkich poziomach administracji publicznej w drodze wyborów bezpośrednich powoływane są do życia Rady Narodowe na pięcioletnie kadencje, które z kolei powołują swoje organy wykonawcze, tzw. Komitety Ludowe.

## 1.3. Struktura administracji gospodarczej

Głównym podmiotem administracji gospodarczej Wietnamu jest rząd centralny wraz z szeregiem ministerstw – przede wszystkim Planowania i Inwestycji, Przemysłu i Handlu, Finansów, Transportu, Budownictwa, Zasobów Naturalnych i Środowiska, Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Nauki

i Technologii, Informatyki i Komunikacji, Zdrowia – i innych instytucji centralnych, takich jak Państwowy Bank Wietnamu. Bank centralny nie jest instytucją niezależną, a polityka monetarna podlega wytycznym rządu. Podmiotami administracji gospodarczej są w Wietnamie również władze na szczeblu lokalnym: Komitety Ludowe. Podmioty te zyskały w ostatnich latach na znaczeniu wraz z decentralizacją władzy w zakresie nadzoru nad inwestycjami.

#### **1.4. Sądownictwo gospodarcze**

Struktura sądownictwa w Wietnamie jest trzypoziomowa: sąd najwyższy, sądy prowincjonalne i sądy powiatowe. Sąd najwyższy i sądy prowincjonalne posiadają ponadto szereg sądów specjalistycznych, tj. sądy gospodarcze, sądy administracyjne, sądy cywilne, sądy pracy i sądy kryminalne. Wietnam ma dwupoziomowy system sądowniczy, gdzie decyzje sądów pierwszej instancji mogą w szczególnych przypadkach podlegać rewizji sądów apelacyjnych. Sądy gospodarcze posiadają jurysdykcję m.in. w sprawach dotyczących sporów biznesowych i w sprawach upadłościowych. Prerogatywą sądów administracyjnych jest natomiast m.in. rozpatrywanie przypadków niedopełnienia biurokratycznych procedur przez przedstawicieli administracji publicznej. Wiele przedsiębiorstw zagranicznych decyduje się jednak na pozasądowe rozwiązywanie sporów gospodarczych, co spowodowane jest kilkoma czynnikami. Po pierwsze, niezależni eksperci uważają, że sądy nie są w pełni obiektywne względem zagranicznych podmiotów. Po drugie, egzekucja prawa wciąż daleka jest od doskonałości. W związku z tym popularne są metody pozasądowego rozwiązywania sporów gospodarczych: mediacja i arbitraż. Kultura wietnamska jest tradycyjnie kulturą konsensusu, również prawo wietnamskie zachęca do rozwiązywania sporów poprzez mediację. Ustawa o arbitrażu handlowym (nr 54-2010-QH12) weszła w życie w 2011 r. Najważniejszą instytucją arbitrażową jest Vietnam International Arbitration Center, działająca przy Wietnamskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej (VCCI). Od 1995 r. Wietnam jest sygnatariuszem Konwencji Nowojorskiej z 1958 r. o uznawalności i egzekwowaniu zagranicznych odszkodowań arbitrażowych, a jednostkami arbitrażowymi mogą być inne podmioty zarówno na terenie, jak i poza granicami Wietnamu. Instytucje arbitrażowe działają np. w niektórych prowincjach i miastach Wietnamu, choć wiele firm decyduje się na wyznaczenie w kontraktach własnych, niezależnych komisji arbitrażowych. Większość zagranicznych firm wybiera instytucje arbitrażowe poza granicami Wietnamu. Arbitraż nie rozwiązuje jednak problemu słabej egzekucji prawa w Wietnamie. Ponadto wietnamskie sądy nie zawsze honorują zagraniczne wyroki arbitrażowe.



## 2. Podstawowe dane ekonomiczne

Rynek wietnamski został zakwalifikowany przez rząd Polski jako jeden z pięciu najbardziej perspektywicznych dla rozwoju polskiej gospodarki.

Według prognoz MFW w 2017 roku tempo wzrostu PKB Wietnamu utrzyma się na ubiegłorocznym poziomie 6,2% r/r wobec 6,7% r/r odnotowanych w 2015 roku. Po spadku średniorocznej inflacji CPI w Wietnamie w 2015 roku do 0,6% r/r, w 2016 roku zanotowano zwiększenie wskaźnika CPI do 2,7% r/r, a w 2017 roku- według prognoz- inflacja ponownie wzrosła do 3,7% r/r.

W 2017 roku prawdopodobne jest stopniowe wyhamowywanie dynamiki importu i eksportu Wietnamu do 8,5% r/r i 9,2% r/r z odpowiednio 11,7% r/r i 13,0% r/r przewidywanych na 2016 rok.

W 2016 roku stopa bezrobocia nieznacznie obniżyła się do 2,3% z 2,4% w końcu 2015 roku. Prognozy MFW zakładają zbliżony poziom wskaźnika w końcu 2017 roku- lekki wzrost do 2,4%. Główna stopa procentowa Wietnamu- stopa refinansowa- wynosi 6,50% od marca 2014 roku. W 2017 roku oczekiwane jest zmniejszenie deficytu budżetowego, który w relacji do PKB wyniesie -6,0% wobec -6,5% PKB oczekiwanych w 2016 roku oraz -5,9% PKB zanotowanych w 2015 roku.

Według prognoz MFW w latach 2016-2017 przewidywany jest dalszy wzrost relacji długu publicznego do PKB, która zwiększy się do 64,6% PKB wobec 58,3% PKB w 2015 roku.

Wskaźnik	Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016P	2017P
PKB	% r/r	6,4	6,2	5,2	5,4	6,0	6,7	6,2	6,2
PKB per capita (PPP)	USD	1297	1532	1753	1902	2049	2088	2164	2307
Inflacja CPI	% r/r	9,2	18,7	9,1	6,6	4,1	0,6	2,7	3,7
Import	% r/r	9,0	13,0	9,3	18,4	14,9	21,2	11,7	8,5
Eksport	% r/r	12,2	17,1	20,5	13,3	16,3	16,9	13,0	9,2
Rachunek obrotów bieżących	% PKB	-3,8	0,2	6,0	4,5	5,1	0,5	0,4	0,1
Stopa bezrobocia	%	4,3	4,5	2,7	2,8	2,1	2,4	2,3	2,4
Deficyt budżetowy	% PKB	-2,8	-1,1	-6,8	-7,4	-6,1	-5,9	-6,5	-6,0
Dług publiczny	% PKB	48,1	45,8	47,9	51,8	55,1	58,3	62,0	64,6

Źródło: [gso.gov.vn](http://gso.gov.vn), MFW, [tradingeconomics.com](http://tradingeconomics.com), PKO Bank Polski.

## 2.1. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Wietnamu

Według prognoz MFW w 2017 roku tempo wzrostu PKB Wietnamu utrzyma się na ubiegłorocznym poziomie 6,2% r/r wobec 6,7% r/r odnotowanych w 2015 roku. Do wysokiej dynamiki PKB przyczyniły się wzrost eksportu, napływ inwestycji zagranicznych oraz silny popyt wewnętrzny (przy wzroście konsumpcji i inwestycji).

W strukturze PKB największy udział w 2016 roku miały usługi (blisko 41%), następnie przemysł i budownictwo (łącznie niespełna 33%).

Po spadku średniorocznej inflacji CPI w Wietnamie w 2015 roku do 0,6% r/r, w 2016 roku zanotowano zwiększenie wskaźnika CPI do 2,7% r/r (wskutek wzrostu cen żywności oraz cen administracyjnych), a w 2017 roku- według prognoz- inflacja ponownie wzrosła do 3,7% r/r.

W 2017 roku prawdopodobne jest stopniowe wyhamowywanie dynamiki importu i eksportu Wietnamu do 8,5% r/r i 9,2% r/r z odpowiednio 11,7% r/r i 13,0% r/r przewidywanych na 2016 rok wobec 21,2% r/r i 16,9% r/r w 2015 roku. Oczekiwane jest osłabienie nadwyżki na rachunku obrotów bieżących do 0,1% PKB w 2017 roku z 0,4% PKB przewidywanych w 2016 roku i 0,5% PKB w 2015 roku.

Sytuacja na wietnamskim rynku pracy pozostaje stabilna. W 2016 roku stopa bezrobocia nieznacznie obniżyła się do 2,3% z 2,4% w końcu 2015 roku. Prognozy MFW zakładają zbliżony poziom wskaźnika w końcu 2017 roku – lekki wzrost do 2,4%. Na wyższym poziomie utrzymywał się bezrobocie wśród młodych ludzi – w tej grupie stopa bezrobocia wyniosła 7,3% w grudniu 2016 roku – wskutek niedopasowania kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych i praktycznych do wymagań pracodawców.

Główna stopa procentowa Wietnamu – stopa refinansowa- wynosi 6,50% od marca 2014 roku. W 2017 roku oczekiwane jest zmniejszenie deficytu budżetowego, który w relacji do PKB wyniesie -6,0% wobec -6,5% PKB oczekiwanych w 2016 roku oraz -5,9% PKB zanotowanych w 2015 roku. Według prognoz MFW w latach 2016-2017 przewidywany jest dalszy wzrost relacji długu publicznego do PKB, która zwiększy się do 64,6% PKB wobec 58,3% PKB w 2015 roku.

## 2.2. Handel zagraniczny

Prognozy MFW wskazują na przyspieszenie dynamik importu i eksportu Wietnamu w 2017 roku do odpowiednio 14,5% r/r i 11,2% r/r z 11,1% r/r i 10,8% r/r zanotowanych w 2016 roku. Do 2022 roku dynamika importu ukształtuje się w przedziale 10,6%-11,7% r/r, a tempo wzrostu eksportu wyniesie pomiędzy 10,1% r/r a 11,0% r/r. Do 2022 roku oczekiwane jest zmniejszenie nadwyżki na rachunku obrotów bieżących Wietnamu do stanu równowagi 0,0% PKB z 1,3% PKB prognozowanych na 2017 rok oraz 4,1% PKB zanotowanych w 2016 roku.

Grupy towarów z najszybszym wzrostem handlowym (2015/14)

Eksport (% r/r)		Import (% r/r)	
Aluminium i wyroby z aluminium	58,1	Samoloty i ich części	456,9
Maszyny i urządzenia elektryczne i ich części	55,5	Pojazdy inne niż tabor kolejowy i tramwajowy	104,0
Jadalne owoce i orzechy	52,5	Jadalne owoce i orzechy	92,3
Szkło i wyroby ze szkła	48,0	Aluminium i artykuły z niego	81,8
Zabawki, gry i artykuły sportowe	45,7	Mięso i jadalne podroby	55,7

### 3. Sektory Strategiczne

Nieprzerwany, szybki wzrost gospodarczy, ciągłe reformy oraz duża liczba ludności (93 miliony), z której połowa ma mniej niż 30 lat - tworzą dynamiczne i szybko rozwijające się środowisko handlowe w Wietnamie. Sprzedaż sprzętu, technologii i usług konsultingowych związanych ze wzrostem w sektorach przemysłowych i eksportowych Wietnamu, jak również realizacja dużych projektów infrastrukturalnych nadal jest głównym źródłem działalności handlowej i przychodów dla zagranicznych firm. W kwietniu 2017 r. Azjatycki Bank Rozwoju (ADB) opublikował dane, które wskazują, że inwestycje w infrastrukturę publiczną i prywatną w Wietnamie są najwyższe w Azji Południowo-Wschodniej, co stanowi średnio 5,7% krajowego produktu krajowego brutto (PKB).

PKB na jednego mieszkańca szacowano na 5,370 USD w 2014 r. (W 2011 r. PPP). Niedawno zadeklarowany cel rządu ma doprowadzić do zwiększenia tego wskaźnika do co najmniej 18 000 USD do 2035 roku. Wraz z poziomem dochodów rozporządzalnych w największych miastach, który jest czterokrotnie wyższy od średniej krajowej, szybko pojawiają się znaczące możliwości w sektorze usług konsumenckich, czego dowodem jest silny wzrost liczby wietnamskich studentów na uczelniach zagranicznych.

Telekomunikacja, informatyka, poszukiwania ropy naftowej i gazu, wytwarzanie energii, budowa infrastruktury transportowej, zarządzanie projektami ochrony środowiska i technologii, lotnictwo i edukacja będą nadal oferować najbardziej obiecujące możliwości dla zagranicznych firm w ciągu najbliższych kilku lat, ze względu na rosnące potrzeby infrastrukturalne Wietnamu dążącego do szybkiego rozwoju gospodarczego. Opieka zdrowotna również rozwija się w miarę rozszerzania programów rządowych oraz rosnącej liczby ludzi bogatych.

Rząd Wietnamu odgrywa znaczącą rolę w gospodarce – przedsiębiorstwa państwowe (SOE) tworzą 35% PKB. Strategia rządu zmierzająca do częściowego sprywatyzowania SOE we wszystkich sektorach gospodarki powoli się rozwija. Choć rząd zachowa pakiet większościowy w największych i najbardziej wrażliwych sektorach gospodarki, które obejmują energię, telekomunikację, lotnictwo i bankowość, proces prywatyzacji oferuje ogromne możliwości inwestycyjne dla firm zagranicznych.

Kluczowe produkty rolne, takie jak drewno z drzew liściastych, bawełna, skóra i składniki paszy będą nadal odgrywać ważną rolę w handlu z Wietnamem. Rośnie też popyt na produkty spożywcze, takie jak mięso, nabiał oraz świeże i suszone owoce.

## 4. Formy prowadzenia działalności gospodarczej

Od 1 czerwca 2015 Ustawa o Przedsiębiorstwach (Law on Enterprises – LOE), określa sześć form działalności gospodarczej w Wietnamie:

- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- Przedsiębiorstwa państwowe
- Spółka Akcyjna
- Prywatne przedsiębiorstwo
- Spółka osobowa
- Grupa firm

Podmiot zagraniczny może ustanowić swoją obecność w Wietnamie jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, z jednym lub wieloma członkami, spółka akcyjna, spółka osobowa, oddział, umowę o współpracy gospodarczej lub przedstawicielstwo.

Zagraniczni inwestorzy mają również prawo nabywać udziały w istniejących przedsiębiorstwach krajowych, z zastrzeżeniem ograniczeń własnościowych zależnie od danego sektora przemysłu.

Główne cechy i struktury zarządzania każdego rodzaju podmiotów gospodarczych są podsumowane poniżej.

### **4.1. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Limited liability company, LLC)**

Istnieją dwa rodzaje spółek z ograniczoną odpowiedzialnością:

- Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z jednym członkiem,
- Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z dwoma lub ponad dwoma członkami.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie są uprawnione do wydawania akcji i maksymalna liczba członków w spółce nie może przekroczyć pięćdziesięciu.

#### **4.1.1. Założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Wietnamie**

Zagraniczni inwestorzy, chcący założyć spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Wietnamie i planujący inwestycje w tym kraju, muszą mieć projekt inwestycyjny. Projekt inwestycyjny to zbiór ofert i deklaracji firmy, opisujący plan operacji średnio- i długoterminowym kapitałem na określonym obszarze, w danym okresie czasu. Wymagana jest również dokumentacja potwierdzająca prawny status inwestorów, wniosek o preferencyjne traktowanie inwestycji oraz raport zdolności finansowych inwestora.

Projekt inwestycyjny zostaje oszacowany i w ciągu 15 dni od złożenia wydawany jest Certyfikat Inwestycji a następnie Certyfikat Rejestracji Przedsiębiorstwa (Business Registration Certificate, BRC). Ten proces może trwać dłużej, jeżeli urząd wymaga dodatkowych dokumentów. W niektórych przypadkach Certyfikat Inwestycji może zostać wydany automatycznie. Urząd ma również prawo odmówić wydania certyfikatów według własnego uznania.

Po założeniu firmy, należy dokonać szeregu dalszych formalności:

- Zawiadomienie wybranych wietnamskich gazet o pomyślnej rejestracji i podanie im treści Certyfikatu Inwestycji
- Otwarcie kont bankowych
- Rejestracja w lokalnych urzędach podatkowych i innych właściwych organach.

#### **4.1.2. Wymóg kapitałowy**

Zazwyczaj nie ma maksymalnego lub minimalnego wymogu dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jednak w niektórych sektorach rynku przedsiębiorstwo musi być w stanie spełnić określone wymogi progu kapitałowego, zanim zostanie dopuszczone do rozpoczęcia działalności gospodarczej. Na przykład dla banków zagranicznych, minimalny wymóg kapitałowy to 3 biliony VND. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą zmniejszyć swój kapitał zakładowy zgodnie z ustawą o przedsiębiorstwach (art. nr 48 /Ustawa o przedsiębiorstwach 68/2014/QH13).

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie może emitować akcji. Poza gotówką, wkłady kapitałowe mogą być wykonywane w postaci złota, prawa użytkowania gruntu, prawa własności intelektualnej, technologii, know-how i innych aktywów.

#### **4.1.3. Statut przedsiębiorstwa**

Statut przedsiębiorstwa jest wymaganym elementem dokumentacji składanej podczas rejestracji firmy. Firma podlega Ustawie o Inwestycjach oraz Ustawie o Przedsiębiorstwach, ale statut reguluje zarząd, obowiązki i przywileje przyznane spółce, jej zarządowi i akcjonariuszom.

Statut przedsiębiorstwa powinien zawierać następujące informacje:

- nazwa firmy, siedziby zarządu, oddziałów i przedstawicielstw,
- wykaz działalności gospodarczych firmy,
- kapitał zakładowy oraz wszelkie metody zwiększenia lub zmniejszenia kapitału zakładowego,
- imię i nazwisko, adres, obywatelstwo i inne podstawowe dane identyfikacyjne właściciela firmy,
- prawa i obowiązki właściciela,
- struktura zarządzania,

- przedstawiciel prawny spółki,
- formalny sposób podejmowania decyzji,
- metody rozstrzygania sporów,
- metody obliczania wynagrodzenia i dodatków dla przewodniczących, dyrektorów i dyrektorów generalnych,
- zasady podziału zysku i rozliczania strat,
- procedury rozwiązania i likwidacji.

Pod warunkiem, że statut nie jest sprzeczny z ustawami państwa, jest on wiążący dla przedsiębiorstwa i jego właścicieli.

#### **4.1.4. Struktura zarządu**

Struktura zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zależy od liczby właścicieli spółki. W spółce z jednym właścicielem, struktura zarządu składa się z przedstawicieli powołanych przez właściciela i z dyrektora generalnego.

W spółce z wieloma właścicielami zarząd spółki składa się z rady członków, przewodniczącego rady członków i dyrektora generalnego. Dyrektor generalny jest powoływany przez członków w celu zarządzania bieżącą działalnością spółki. Przewodniczący rady członków, wybierany poprzez głosowanie rady, może być równocześnie dyrektorem generalnym. W spółkach w których łączna ilość członków przekracza jedenaście, musi powstać Rada Nadzorcza w celu dozoru i kontroli kierunku firmy. Prawa i obowiązki Rady Nadzorczej opisane są w statucie przedsiębiorstwa.

#### **4.1.5. Obowiązki sprawozdawcze**

Każda firma prowadząca działalność w Wietnamie musi być zgodna z wietnamskimi standardami księgowości, ustalonymi przez Ministerstwo Finansów. Firmy są zobowiązane do składania sprawozdań finansowych w terminie 30 dni w przypadku prywatnych przedsiębiorstw i w ciągu 90 dni dla innych przedsiębiorstw, od końca roku fiskalnego.

## **4.2. Spółka akcyjna (Joint-stock company)**

Spółka akcyjna jest spółką, której kapitał zakładowy podzielony jest na akcje posiadane przez trzy lub więcej organizacji lub osób. Jest uznanym podmiotem prawnym i jedyną spółką, która według prawa wietnamskiego, może emitować akcje. Jej akcjonariusze są odpowiedzialni za długi i zobowiązania do wysokości wniesionego kapitału. Spółka akcyjna może emitować papiery wartościowe i figurować na giełdzie papierów wartościowych. Spółka akcyjna może być w 100 procentach własnością zagranicznego inwestora, własnością kraju lub może przybrać formę joint-venture pomiędzy inwestorami zagranicznymi i krajowymi.

#### **4.2.1. Założenie spółki akcyjnej w Wietnamie**

Spółkę akcyjną zakładają jej akcjonariusze-założyciele na podstawie objęcia swoich udziałów w spółce. Wymagane jest, aby akcjonariuszy było co najmniej trzech. Maksymalna liczba akcjonariuszy nie jest prawnie ograniczona.

Po założeniu firmy, należy dokonać szeregu dalszych formalności, jak:

- Zawiadomienie wybranych wietnamskich gazet o pomyślnej rejestracji i podanie im treści Certyfikatu Inwestycji.
- Otwarcie kont bankowych.
- Rejestracja w lokalnych urzędach podatkowych i innych właściwych organach.

#### **4.2.2. Kapitał akcyjny oraz akcjonariusze**

Zakładający akcjonariusze muszą posiadać przynajmniej 20 procent całkowitych udziałów w spółce akcyjnej oferowanych na sprzedaż. Akcjonariusze mogą być obywatelami Wietnamu lub innych krajów. Spółka akcyjna musi dokonać emisji akcji zwykłych i może emitować akcje uprzywilejowane oraz/lub obligacje. Do akcji uprzywilejowanych należą:

- Akcje z przywilejami w głosowaniu – posiadane tylko przez organizacje zatwierdzone przez rząd i przez akcjonariuszy-założycieli spółki.
- Akcje o uprzywilejowanych dywidendach.
- Umarzalne akcje uprzywilejowane.
- Inne akcje uprzywilejowane, określone w statucie spółki.

Akcjonariusze mają prawo do wymiany akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe, ale nie mogą wymieniać akcji zwykłych na uprzywilejowane.

Akcje spółki mogą być dowolnie transferowane pomiędzy akcjonariuszami, oprócz akcji z przywilejami w głosowaniu.

#### **4.2.3. Statut przedsiębiorstwa**

Statut przedsiębiorstwa jest wymaganym elementem dokumentacji składanej podczas rejestracji firmy. Firma podlega Ustawie o inwestycjach oraz Ustawie o przedsiębiorstwach, ale statut reguluje władze, obowiązki i przywileje przyznane spółce, jej władzom i akcjonariuszom.

Statut przedsiębiorstwa powinien zawierać następujące informacje:

- nazwa firmy, siedziby zarządu, oddziałów i przedstawicielstw,
- wykaz działalności gospodarczych firmy,
- kapitał zakładowy oraz wszelkie metody zwiększenia lub zmniejszenia kapitału zakładowego,



- imię i nazwisko, adres, obywatelstwo i inne podstawowe dane identyfikacyjne właściciela firmy,
- prawa i obowiązki właściciela,
- struktura zarządzania,
- przedstawiciel prawny spółki,
- formalny sposób podejmowania decyzji,
- metody rozstrzygania sporów,
- metody obliczania wynagrodzenia i dodatków dla przewodniczących, dyrektorów i dyrektorów generalnych,
- zasady podziału zysku i rozliczania strat,
- procedury rozwiązania i likwidacji.

Pod warunkiem, że statut nie jest sprzeczny z ustawami państwa, jest on wiążący dla przedsiębiorstwa i jego właścicieli.

#### **4.2.4. Struktura zarządu**

Struktura zarządu spółki akcyjnej składa się z walnego zgromadzenia akcjonariuszy, rady dyrektorów, dyrektora generalnego i rady nadzorczej (jeśli spółka ma ponad dziesięciu akcjonariuszy).

Rada dyrektorów powinna składać się przynajmniej z trzech członków, ale nie więcej niż jedenastu. Członkowie rady są wybierani podczas walnego zgromadzenia akcjonariuszy na kadencję do pięciu lat. Rada dyrektorów ma prawo do podejmowania decyzji, egzekwowania praw spółki i wywiązywania się ze zobowiązań w imieniu firmy.

#### **4.2.5. Obowiązki sprawozdawcze**

Każda firma prowadząca działalność w Wietnamie musi być zgodna z wietnamskimi standardami rachunkowości, ustalonymi przez Ministerstwo Finansów. Firmy są zobowiązane do składania sprawozdań finansowych w terminie 90 dni od końca roku fiskalnego.

Roczne sprawozdania finansowe spółek akcyjnych muszą być poddane audytowi, zanim zostaną przedstawione na walnym zgromadzeniu.

Wszyscy akcjonariusze posiadający akcje przez ponad rok, mają prawo wglądu do sprawozdania finansowego w określonym czasie.

### **4.3. Spółka osobowa (Partnership)**

Spółka osobowa może być założona w Wietnamie przez przynajmniej dwie osoby będące członkami spółki i współwłaścicielami przedsiębiorstwa. Te osoby zostają partnerami i są w nieograniczonym stopniu odpowiedzialne za zobowiązania spółki.

Spółka może również zawierać partnerów z ograniczoną odpowiedzialnością, którymi mogą być osoby lub organizacje, które przedłożą część kapitału i są odpowiedzialne do sumy wartości tego kapitału.

Warto zaznaczyć, że spółki osobowe nie są popularną formą biznesu w Wietnamie.

#### **4.4. Oddziały i biura przedstawicielskie**

Zgodnie z prawem handlowym, zagraniczni inwestorzy mogą założyć stałe biuro reprezentacyjne lub oddział w Wietnamie. Podlegają one następującym zasadom:

- każde zagraniczne przedsiębiorstwo, które prowadzi działalność przez ponad rok, otrzyma zezwolenie na otwarcie biura reprezentacyjnego w Wietnamie,
- zagraniczne przedsiębiorstwa prowadzące działalność przez ponad 5 lat otrzymają zezwolenia na otwarcie oddziału w Wietnamie,
- licencja na otwarcie biura reprezentacyjnego lub oddziału jest ważna przez 5 lat i może być przedłużona lub odnowiona po wygaśnięciu,
- oddziały są uprawnione do prowadzenia działalności na podstawie licencji,
- pracownicy biur reprezentacyjnych i oddziałów podlegają odpowiednim obowiązkom podatkowym, zgodnie z wietnamskim prawem,
- oddziały muszą przestrzegać wymogów księgowych, opisanych w wietnamskim prawie,
- oddziały muszą zdawać roczne sprawozdanie do Ministerstwa Handlu o działalności i sytuacji finansowej przedsiębiorstwa,
- biura reprezentacyjne muszą zdawać roczny raport w lokalnym urzędzie Ministerstwa Handlu.

#### **4.5. Umowa współpracy gospodarczej (Business Cooperation Contract, BCC)**

Umowa współpracy gospodarczej to kontrakt pomiędzy stronami, zwykle zagranicznym inwestorem i lokalnym przedsiębiorstwem. Nie tworzy to podmiotu prawnego, ale pozwala partnerom na prowadzenie wspólnej działalności gospodarczej, przyznania odpowiedzialności i rozdziału zysków i strat. Jest stosowana najczęściej w sektorach, w których spółki z.o.o. i s.a. są ograniczone. Jest to również możliwość prywatnego finansowania przedsięwzięcia, bez oddawania kontroli zagranicznemu partnerowi.

#### **4.6. Build-Operate-Transfer (BoT), Build-Transfer, Build-Transfer-Operate**

Zagraniczni inwestorzy mogą zawierać kontrakty BOT, BT i BTO z organami rządowymi na budowę obiektów infrastruktury w Wietnamie. Te kontrakty są zwykle stosowane w transporcie, produkcji energii, dostawach wody, ściekach i oczyszczalniach wody. Prawa i obowiązki stron są określone w kontrakcie. Różnice pomiędzy BOT, BT i BTO polegają na momencie, w którym projekt zostaje przejęty przez państwo.

## 5. Wynajem oraz kupno powierzchni biurowej i komercyjnej

### 5.1. Regulamin użytkowania gruntów

Państwo Wietnam w imieniu całego narodu posiada i zarządza gruntami, a użytkownicy gruntów posiadają prawa użytkowania gruntów. Własność i użytkowanie gruntów są w głównej mierze uregulowane w prawie gruntowym z roku 2003, a także jego poprawkach i przepisach wykonawczych. W najszerszym poziomie ustaw, kwestie dotyczące gruntów i nieruchomości obejmuje również kodeks cywilny.

### 5.2. Prawo użytkowania gruntów

Certyfikat Użytku Gruntów jest świadectwem własności prawa użytkowania gruntów. W odniesieniu do Certyfikatu Użytku Gruntów do Użytku Wieczystego, właściciele mieszkań są uprawnieni do użytkowania gruntu, na którym znajduje się budynek mieszkalny.

Początkowo wydawany jest Certyfikat Początkowy Użytku Gruntów. Następnie, gdy deweloper sprzedaje jednostki w budynku, właściciel mieszkania otrzymuje Certyfikat Użytkowania Gruntów stwierdzający, że grunt jest wspólną własnością, a certyfikat praw do użytkowania terenu deweloperskiego zostaje zmieniony w celu odzwierciedlenia wspólnej własności. W przypadku wspólnych obszarów wykorzystywanych w jednym lub kilku budynkach mieszkalnych można wydać osobny Certyfikat Użytku Gruntów dla dewelopera lub firmy zarządzającej.

Inwestorzy zagraniczni w Wietnamie mogą uzyskać prawo użytkowania gruntów przez:

- wkład kapitałowy w lokalnego partnera JVC
- leasing gruntów bezpośrednio od niektórych dozwolonych leasingodawców, w tym Państwowych.

### 5.3. Dzierżawa gruntów

W przypadku, gdy inwestor zagraniczny woli nie otrzymywać Certyfikatu Użytku Gruntów w formie wkładu kapitałowego w lokalnego partnera JV lub w przypadku, gdy zagraniczny inwestor chce założyć przedsiębiorstwo ze 100% udziałem, inwestor ten może, po założeniu przedsiębiorstwa w Wietnamie, rozważyć dzierżawę gruntów bezpośrednio od rządu.

Firmy inwestujące w Wietnamie mogą wydzierżawić grunt od rządu lub wynająć grunt na terenach dzierżawionych przez dewelopera. Ponadto obecnie obowiązujące przepisy prawa gruntowego pozwalają na dzierżawę gruntu od:

- wietnamskich organizacji gospodarczych, w tym przedsiębiorstw państwowych, prywatnych spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością;
- Wietnamczyków z zagranicy;

- istniejącej zagranicznej firmy inwestycyjnej, która wynajmuje grunty od rządu i rozwija infrastrukturę na gruncie pod warunkiem, że ta istniejąca zagraniczna firma inwestycyjna zapłaciła za cały okres wynajmu.

#### **5.4. Okres najmu**

Okres dzierżawy musi być zgodny z okresem zatwierdzonego projektu, pod warunkiem, że nie przekracza on 50 lat, a w szczególnych okolicznościach 70 lat. Przedłużenie okresu dzierżawy przez rząd jest możliwe po upływie terminu najmu, jeżeli leasingobiorca dalej chce korzystać z gruntów.

#### **5.5. Prawa przedsiębiorstw zagranicznych do dzierżawionych gruntów**

Prawo użytkowania gruntów różni się w zależności od sposobu płacenia czynszu. W przypadku dzierżawy gruntów od Rządu, prawo lądowe przewiduje dwie metody płacenia czynszu:

- roczna płatność czynszu; i
- jednorazowa płatność czynszów za cały okres.

W ramach dzierżawy gruntów płaconej rocznie, tylko dana zagraniczna firma może korzystać z wynajmowanego gruntu i nie może przenosić prawa użytkowania ani podnajmować tego gruntu.

Zagraniczne spółki przyjmujące system płatności jednorazowych są uprawnione do przenoszenia praw do użytkowania gruntów i aktywów związanych z gruntami (inwestorzy zagraniczni z rocznym planem płatności mogą przenosić tylko aktywa przyłączone do gruntu); podnajmu ziemi i aktywów związanych z gruntem. Mogą również użyć prawa do użytkowania gruntów i aktywów związanych z gruntem jako kapitału do JV oraz jako zabezpieczenia hipoteki i gwarancji kredytowych.

Dodatkowym prawem deweloperów mieszkaniowych jest sprzedaż lub wynajem domów wraz z prawem użytkowania gruntów, po tym jak powstał fundament tych domów. Nabywcami mogą być wietnamskie gospodarstwa domowe, osoby fizyczne lub organizacje. Osoby z zagranicy, pracujące w Wietnamie lub zagraniczne przedsiębiorstwa, mogą kupić jeden lub kilka apartamentów w komercyjnej strefie mieszkaniowej. Podlega to jednak pewnym warunkom przewidzianym przez prawo.

Ponadto teren projektu może zostać przeniesiony na podmiot korporacyjny, aby ten mógł kontynuować projekt.

#### **5.6. Ceny gruntów**

Cenę gruntu można ustalić na trzy sposoby:

- przez odpowiedni Komitet Ludowy;
- w drodze aukcji;
- przez użytkowników gruntów przy przenoszeniu, dzierżawie, podnajmie itp.

W innych okolicznościach Państwo ustala ceny gruntów w oparciu o rzeczywistą wartość.

Prowincjonalny Komitet Ludowy jest uprawniony do corocznego wydawania oficjalnej taryfy gruntowej dla różnych rodzajów gruntów. Ta oficjalna taryfa nie może być wyższa niż 20% od ceny maksymalnej ani 20% niższa od ceny minimalnej w ramach cen gruntów przewidzianych prawem.

Państwo określa ceny gruntów do celów:

1. oceny podatku od użytkowania gruntów; podatku dochodowego z tytułu przeniesienia praw do użytkowania gruntów; opłat za rejestrację gruntów; rekompensaty, w przypadku wycofania przez państwo prawa do użytkowania gruntów; kar dla osób naruszających prawo gruntowe;
2. licytacji gruntu do celów przetargu na projekt;
3. obliczenia wartości użytkowej gruntu w przypadku przydziału gruntu bez opłat za korzystanie z gruntów.

### **5.7. Dzierżawa nieruchomości komercyjnych**

Jako alternatywę dla dzierżawy gruntów, firmy usługowe lub ITC mogą wynająć biura w budynku komercyjnym. Jeszcze inną możliwością jest wynajem biura lub fabryki zlokalizowanej w strefie inwestycyjnej lub strefie ekonomicznej.

### **5.8. Notaryzowanie umów gruntowych**

Zgodnie z wietnamskim prawem gospodarczym wszystkie umowy dotyczące transakcji gruntami muszą być notaryzowane w urzędzie notarialnym, z wyjątkiem przeniesienia lub dzierżawy nieruchomości, której właściciel jest uprawniony do prowadzenia działalności związanej z nieruchomościami.

### **5.9. Rozliczenia gruntów**

Zgodnie z prawem gruntowym, organizacje zagraniczne i osoby fizyczne inwestujące w Wietnamie, nie muszą płacić odszkodowania za przesiedlenia mieszkańców. Jeśli zostały one wypłacone z wyprzedzeniem, będzie to potrącane z odpowiedniego czynszu.

Państwo jest odpowiedzialne za rozliczenie terenów i rekompensatę wysiedlonym użytkownikom gruntów przy wycofywaniu gruntów przeznaczonych dla zagranicznych organizacji i osób prywatnych. Inwestorzy zagraniczni mogą prowadzić negocjacje bezpośrednio z obecnymi użytkownikami gruntów w zakresie rozliczania i odszkodowań.

### **5.10. Apartamenty będące własnością cudzoziemców**

Domy mieszkalne, które zagraniczne firmy i obcokrajowcy mogą nabyć i posiadać, to mieszkania zaprojektowane do celów komercyjnych, z wyjątkiem tych położonych na obszarach, na których pobyt cudzoziemców jest ograniczony lub zabroniony.

### **5.11. Kto jest uprawniony do zakupu domów mieszkalnych w Wietnamie?**

Następujące organizacje i osoby z zagranicy mogą kupować i posiadać domy w Wietnamie:

1. osoby z zagranicy, które bezpośrednio inwestują w Wietnamie na mocy prawa inwestycyjnego lub są zatrudniani jako menedżerowie przez przedsiębiorstwa działające w Wietnamie, na podstawie ustawy o przedsiębiorstwach.
2. Osoby z zagranicy, które pozytywnie wpłynęły na Wietnam i otrzymały pochwały lub medale Prezydenta lub Premiera Socjalistycznej Republiki Wietnamu;
3. osoby z zagranicy, które pracują w sektorach społeczno-ekonomicznych i posiadają wyższe wykształcenie oraz specjaliści z branż, na które jest w Wietnamie zapotrzebowanie;
4. osoby z zagranicy, które poślubią obywateli Wietnamu;
5. przedsiębiorstwa zagraniczne, działające w Wietnamie na mocy prawa inwestycyjnego, ale nie prowadzące działalności związanej z nieruchomościami, chcące zakupić domy mieszkalne dla swoich pracowników.

### **5.12. Jakie warunki musi spełnić kwalifikująca się osoba?**

Osoby o których mowa w ust. 1, 2, 3 i 4 powyżej, muszą mieszkać w Wietnamie oraz mieć pozwolenie pobytu w Wietnamie od właściwych organów państwowych przez co najmniej jeden rok. Nie mogą mieć również przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych. W przypadku, gdy taka osoba odziedziczy lub dostanie w darowiźnie dodatkowe mieszkanie lub dom, musi wybrać i pozostać tylko z jednym.

Przedsiębiorstwa inwestujące za granicą wymienione w pkt. 5 muszą posiadać certyfikaty inwestycyjne lub pisemne certyfikaty dotyczące działań inwestycyjnych, stosownie do formularzy inwestycyjnych (ustawy inwestycyjnej) wydanej przez właściwą wietnamską agencję państwową. Takie zagraniczne przedsiębiorstwa mogą posiadać jedną lub kilka apartamentów w komercyjnym projekcie budownictwa mieszkaniowego dla swoich pracowników.

### **5.13. Czy nie-wietnamski obywatel może posiadać mieszkanie na stałe?**

Osoba uprawniona może posiadać mieszkanie przez okres maksymalnie 50 lat od dnia przyznania świadectwa posiadania domu. W ciągu dwunastu miesięcy po upływie okresu określonego na świadectwie, mieszkanie musi być sprzedane.

Uprawnione firmy zagraniczne mogą posiadać mieszkania przez czas określony w certyfikacie inwestycyjnym. Okres ten liczony jest od dnia, w którym przedsiębiorstwo uzyskało certyfikat własności mieszkania.

### **5.14. Jakie są prawa właściciela mieszkania?**

Właściciel mieszkania może sprzedać lub oddać swój apartament dopiero po dwunastu miesiącach od daty przyznania mu prawa własności. W przypadku, gdy właściciel przestaje mieszkać w Wietnamie, może on sprzedać lub oddać mieszkanie przed terminem wskazanym powyżej.

Właściciel ma prawo do korzystania z mieszkania wyłącznie na cele mieszkalne. Nie wolno mu wydzierżawiać ani używać mieszkania do pracy lub jako powierzchni biurowej. Właściciel może również użyć mieszkania jako zabezpieczenia kredytu hipotecznego.

## 6. Podatki

Wietnamski system podatkowy przewiduje następujące formy opodatkowania:

- podatek dochodowy od osób prawnych,
- podatek od wykonawców zagranicznych (foreign contractor tax),
- podatek dochodowy od osób fizycznych,
- podatek od wartości dodanej,
- specjalny podatek handlowy (special sales tax),
- podatek przywozowy i wywozowy,
- podatek od zasobów naturalnych (natural resources tax),
- podatek na ochronę środowiska (environment tax).

### 6.1. Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Ustawa o CIT ma zastosowanie do wszystkich podmiotów krajowych i zagranicznych, które prowadzą działalność w Wietnamie. Ustawa o CIT również rozszerza definicję płatnika podatku na wszystkie przedsiębiorstwa zagraniczne, które uzyskują dochody w Wietnamie, niezależnie od tego, czy mają w Wietnamie stałe miejsce prowadzenia działalności. Od 2016 r. standardowa stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 20%, o ile nie ma zastosowania żadna ulga podatkowa.

Stawka podatku dochodowego od osób prawnych obowiązująca dla działalności w zakresie poszukiwania i wydobywania złóż ropy naftowej, gazu ziemnego i innych cennych zasobów naturalnych wynosi od 32% do 50%. Stawka zmienia się w zależności od konkretnego projektu i podmiotu.

Niektóre projekty inwestycyjne mogą się kwalifikować do objęcia wakacjami podatkowymi i preferencyjnymi stawkami podatkowymi. Stawki preferencyjne w wysokości 10% i 17% są przyznawane odpowiednio na okres 15 i 10 lat. Wakacje podatkowe polegają na zwolnieniu z podatku przez okres od 2 do 4 lat oraz na obniżeniu stawki podatku na okres od 4 do 9 lat.

Zyski ze sprzedaży akcji lub udziałów bądź przeniesienia kapitału w przedsiębiorstwach podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

Wietnam podpisał traktaty podatkowe dotyczące unikania podwójnego opodatkowania z ponad 70 krajami i regionami.

Zasady ogólne: dochodem przedsiębiorstwa podlegającym opodatkowaniu jest dochód wykazany w sprawozdaniu finansowym, z zastrzeżeniem określonych korekt. Dochód podlegający



opodatkowaniu obejmuje również dochody uzyskane przez oddziały przedsiębiorstwa z prowadzonej działalności gospodarczej i z innych źródeł.

Przedsiębiorstwo może odliczać koszty tylko w przypadku spełnienia następujących warunków:

- Wydatki zostały faktycznie poniesione i są związane z działalnością produkcyjną i gospodarczą przedsiębiorstwa.
- Wydatki są udokumentowane kompletnymi fakturami i dowodami księgowymi wymaganymi przez prawo.
- Wydatki od 20 mln VND wzwyż muszą być udokumentowane dowodami płatności bezgotówkowych.
- Wydatki nie mogą być ujęte na liście kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów.

Rozliczanie strat: przedsiębiorstwa ponoszące straty mogą przenosić straty na kolejne okresy maksymalnie przez pięć lat i odliczać te straty od dochodu podlegającego opodatkowaniu. Straty muszą być przenoszone w całości na pięć kolejnych lat (wliczając rok wakacji podatkowych).

Grupy kapitałowe: przenoszenie zysków i strat między jednostkami dominującymi i zależnymi jest niedozwolone.

## **6.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)**

Zgodnie z ustawą o PIT, która weszła w życie 1 lipca 2013 r., płatnikami podatku są rezydenci i nierezydenci uzyskujący dochody podlegające opodatkowaniu. Rok podatkowy w Wietnamie jest zbieżny z rokiem kalendarzowym. Jeżeli jednak osoba fizyczna przebywa w Wietnamie przez mniej niż 183 dni w roku kalendarzowym pierwszego przyjazdu, pierwszym rokiem podatkowym będzie okres 12 miesięcy od dnia przybycia do Wietnamu. Następnie rok podatkowy będzie zbieżny z rokiem kalendarzowym.

Rezydenci są obciążani podatkiem od dochodów uzyskiwanych ze źródeł krajowych i zagranicznych, natomiast nierezydenci są opodatkowani wyłącznie z tytułu dochodów uzyskiwanych ze źródeł w Wietnamie. Zgodnie z ustawą o PIT, dochód podlegający opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych obejmuje dochody z działalności gospodarczej, zatrudnienia, inwestycji kapitałowych itd.

Dla rezydentów podatkowych stosuje się progresywną skalę podatkową z krańcowymi stawkami od 5% do 35% dla dochodu ze źródeł krajowych i zagranicznych. W przypadku nierezydentów podatkowych nakładany jest podatek w zryczałtowanej stawce 20% na dochody uzyskiwane w Wietnamie.

### 6.3. Podatek od wykonawców zagranicznych (FCT)

Zagraniczne organizacje i osoby fizyczne prowadzące dozwoloną działalność w Wietnamie bez zakładania podmiotu prawnego podlegają podatkowi FCT, na który składają się podatek od wartości dodanej (VAT) i CIT. Stawki zależą od rodzaju działalności gospodarczej (zazwyczaj wynoszą od 0,1 do 10%).

Inwestorzy zagraniczni zbywający papiery wartościowe (np. akcje notowane lub udziały w spółkach publicznych) podlegają podatkowi zryczałtowanemu w wysokości 0,1% całkowitych wpływów ze sprzedaży, niezależnie od tego, czy zbycie przyniosło zyski. Dywidendy i przekazywanie zysków przez oddziały nie podlegają podatkowi u źródła.

Odsetki są opodatkowane u źródła podatkiem dochodowym w wysokości 5%. Na opłaty licencyjne na rzecz zagranicznych osób prawnych z tytułu transferu technologii i licencji nakładany jest podatek dochodowy od osób prawnych u źródła w wysokości 10%. Na opłaty z tytułu korzystania z licencji na znak towarowy nakładany jest podatek dochodowy od osób prawnych u źródła w wysokości 10% oraz VAT w wysokości 5%.

### 6.4. Podatki pośrednie

Podatek od towarów i usług (VAT) nakładany jest na wszystkie towary i usługi, których konsumpcja odbywa się w Wietnamie oraz które przywożone są do Wietnamu, w tym towary i usługi objęte specjalnym podatkiem konsumpcyjnym, z wyjątkiem pozycji nieopodatkowanych.

- Stawka ogólna: 10%
- Eksport towarów i usług: 0%
- Niektóre towary i usługi, np. zaopatrzenie w wodę, płody rolne, artykuły medyczne i pomoce dydaktyczne: 5%

Specjalny podatek konsumpcyjny (SCT) jest nakładany na importowane lub produkowane na miejscu papierosy, piwo, alkohole wysokoprocentowe, pojazdy silnikowe, paliwa i klimatyzatory, a także usługi, w tym kasyna, zakłady, pola golfowe i lokale rozrywkowe. Produkty eksportowe są zwolnione z podatku SCT.

### 6.5. Inne podatki

#### 6.5.1. Podatek na ochronę środowiska

Opodatkowaniu podlegają benzyna, oleje, smary, węgiel kamienny, roztwory chlorofluorowęglowodorów (HCFC), torebki foliowe, środki chwastobójcze, termitobójcze i owadobójcze, środki do impregnacji drewna oraz środki owadobójcze do magazynów.

#### 6.5.2. Podatek od zasobów naturalnych (NRT)

Podatek dotyczy branż eksploatujących zasoby naturalne w Wietnamie. Przedmiotem opodatkowania są minerały metaliczne, minerały niemetaliczne, produkty leśne z lasów naturalnych, naturalne produkty morskie i naturalna woda mineralna, inne zasoby naturalne i ropa naftowa.

### **6.5.3. Ceny transferowe**

Wietnamskie organy podatkowe mogą ponownie przeliczać cenę zakupu lub sprzedaży w celu uwzględnienia krajowych lub zagranicznych cen rynkowych. Metody dozwolone przepisami prawa są bardzo zbliżone do metod przewidzianych w wytycznych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. Dozwolona jest między innymi metoda porównywalnej ceny niekontrolowanej, metoda ceny odprzedaży czy metoda koszt plus.

### **6.5.4. Kontrola podatkowa**

Kontrola podatkowa jest przeprowadzana raz w roku lub doraźnie. Wszelkie zaniżenia podatków stwierdzone przez inspektora podatkowego podlegają karze w wysokości 20% (lub 100%–300%, jeżeli zostaną uznane za uchylanie się od opodatkowania) i doliczane są do nich odsetki za zwłokę.

### **6.5.5. Finansowanie działalności**

Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym mają obowiązek otworzyć rachunek w banku zlokalizowanym w Wietnamie, który jest zatwierdzony przez Wietnamski Bank Narodowy. Wszelkie transakcje walutowe, takie jak płatności czy przekazy zagraniczne, muszą być przeprowadzane zgodnie z zasadami określonymi przez SBV.

Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym mogą nabywać waluty obce od banku komercyjnego w celu spełnienia wymogów bieżących transakcji lub innych dozwolonych transakcji, pod warunkiem, że bank ten dysponuje daną walutą.

Inwestorzy zagraniczni nie podlegają ograniczeniom w zakresie minimalnej wysokości kapitału inwestycyjnego, ponieważ w Wietnamie nie obowiązują żadne zasady dotyczące cienkiej kapitalizacji, z wyjątkiem określonych sektorów, w których wymagana jest określona wysokość kapitału prawnego (własnego).

## 7. Fuzje i przejęcia

### 7.1. Regulacje prawne

Podczas procesu inwestowania w Wietnamie, firmy z kapitałem zagranicznym i BCC (business cooperation contract) mogą dokonać restrukturyzacji swoich inwestycji w drodze podziału, połączenia lub konsolidacji. Inwestorzy zagraniczni mogą również zainwestować w inną formę prawną oraz transferować zyski na inne podmioty.

Inwestorzy mogą wprowadzać kapitał oraz nabywać udziały w spółkach i oddziałach spółek działających w Wietnamie. Udział kapitału i zakup akcji przez zagranicznych inwestorów w niektórych sektorach runku jest regulowany przez rząd.

Inwestorzy, którzy zamierzają wprowadzić wkład kapitałowy, nabyć udziały, połączyć lub przejąć przedsiębiorstwo w Wietnamie, muszą stosować się do postanowień umów międzynarodowych, których Wietnam jest członkiem. W odniesieniu do udziału wkładu kapitałowego, form inwestycji i harmonogramu otwarcia rynku Wietnamu muszą podporządkować się przepisom ustawy o konkurencji i ustawy o przedsiębiorczości oraz spełniać wymogi rządowe, jeżeli inwestycja jest w kontrolowanym sektorze rynku.

### 7.2. Zakup udziałów w istniejących firmach

Inwestorzy zagraniczni, którzy zamierzają nabyć udziały w JVC lub w 100% wykupić FOE, mogą to zrobić poprzez nabycie części kapitału innego istniejącego inwestora zagranicznego. Nowy inwestor zagraniczny może nabyć część lub wszystkie udziały w spółce zagranicznej, która ma udział w istniejącym przedsiębiorstwie FOE. Firma zagraniczna w ramach JV może nabyć część kapitału własnego jego wietnamskiego partnera, aby przekształcić JVC w 100% FOE. Wietnamski partner JVC może również kupić udziały inwestorów zagranicznych, aby stać się w 100% podmiotem lokalnym. Zyski z tytułu przeniesienia udziałów podlegają podatkowi dochodowemu od zysków kapitałowych.

## 8. Podstawowe regulacje dotyczące importu i eksportu

### 8.1. Eksport

#### 8.1.1. Standardowa dokumentacja celna

Wpis celny dotyczący wprowadzania towarów do celów handlowych zazwyczaj obejmuje następujące dokumenty, dołączone do oświadczenia:

1. umowa sprzedaży,
2. faktura handlowa,
3. świadectwo pochodzenia (jeśli istnieje),
4. lista opakowań,
5. konosament, rachunek lotniczy lub inny dokument przewozowy,
6. szczegółowa lista towarów przywożonych, jeśli jest wiele towarów lub różnych opakowań,
7. deklaracje wartości (jeśli jest to wymagane),
8. inne dokumenty w zależności od wpisu, w tym między innymi pozwolenie na przywóz, dowód eksportu (np. kopia wywozowego zgłoszenia celnego), certyfikaty inspekcji, certyfikaty jakości (np. wydane przez producenta), inne certyfikaty/pozwolenia na przywóz od Ministerstwo Zdrowia, certyfikaty sanitarne i inne, zgodnie z lokalnymi przepisami celnymi.

Przygotowanie dokumentacji handlowej towarzyszącej towarowi do wywozu, oprócz deklaracji:

1. umowa sprzedaży,
2. faktura na wywóz,
3. szczegółowa lista towarów przywożonych, jeśli istnieje wiele towarów lub różnych opakowań,
4. lista opakowań,
5. konosament,
6. manifest ładunkowy,
7. dokumentacja rozliczeniowa wywozu: licencja na wywóz (jeśli jest wymagana), dokumenty towarzyszące do kontroli celnej (jeśli występują), inne zgodnie z lokalnymi wymogami celnymi.

### **8.1.2. Cło eksportowe**

Cło wywozowe nakłada się tylko na niektóre towary, takie jak złom, surowce naturalne, takie jak rudy i minerały oraz rośliny i części roślin stosowanych głównie w perfumerii i farmaceutyce. Stawki wahają się od 0% do 40%. Podstawą obliczania należności celnych wywozowych jest cena sprzedaży towarów w porcie eksportującym, jak określono w umowie, z wyłączeniem kosztów transportu i ubezpieczenia.

## **8.2. Import**

### **8.2.1. Przywózowa taryfa celna**

Cło przywózowe jest ogólnie oceniane na podstawie wartości ad valorem (według ocenionej wartości). Ministerstwo Finansów (MOF) jest upoważnionym organem rządowym odpowiedzialnym za tworzenie polityki podatkowej, a tym samym wprowadzenie taryf na przywóz do Wietnamu. W praktyce proces tworzenia polityki w odniesieniu do taryfy celnej jest złożony z powodu zaangażowania innych ministerstw, np. Ministerstwa Handlu i Przemysłu, stowarzyszeń branżowych i korporacji państwowych.

Przywózowe taryfy celne dzielą się na trzy kategorie: standardowe stawki, preferencyjne stawki i specjalne preferencyjne stawki.

1. stawki standardowe mające zastosowanie do towarów z wszystkich krajów, w których nie ma preferencyjnych lub specjalnych preferencyjnych ustaleń. Standardowe stawki wynoszą 150% stawek preferencyjnych;
2. stawki preferencyjne, które odnoszą się do towarów pochodzących z krajów, z którymi Wietnam podpisał umowy o stosunkach handlowych. W to wchodzi około 164 krajów (Wietnam jest członkiem WTO i stosuje preferencyjną stawkę dla państw członkowskich);
3. specjalne stawki preferencyjne, które są określone w szczegółowym harmonogramie taryfowym MOF i zwykle stosowane do towarów pochodzących z krajów, z którymi Wietnam zawarł umowę o wolnym handlu. Takie umowy o wolnym handlu mogą zawierać umowę o handlu towarami ASEAN (ATIGA), umowę o wolnym handlu między państwami ASEAN i Chinami (ACFTA), umowę o wolnym handlu w ramach ASEAN-Korea (AKFTA), umowę o wolnym handlu między państwami ASEAN-Australia i Nowa Zelandia (AANZFTA), umowę o wolnym handlu między państwami ASEAN i Indiami (AIFTA), a także Porozumienie w sprawie kompleksowego partnerstwa gospodarczego między Japonią a krajami ASEAN (AJCEP).

Aby uzyskać specjalne preferencyjne stawki, przywożone towary muszą posiadać Świadectwo Pochodzenia (C/O).

### **8.2.2. Wycena wartości importowanych towarów**

Wartość przywożonych towarów używana do obliczania przywózowych należności celnych jest zasadniczo zgodna z porozumieniem o wycenie WTO z 1994 r. z pewnymi wyjątkami. Zazwyczaj

należna wartość przywożonych towarów to cena rzeczywiście zapłacona lub należna za towary przywożone do pierwszego punktu handlowego Wietnamu. Jeśli wartość transakcji nie jest możliwa do określenia, alternatywne metody są stosowane w kolejności hierarchicznej:

1. wartość transakcji importowanych towarów identycznych;
2. wartość transakcji importowanych towarów podobnych;
3. wartość dedukcyjna;
4. wartość obliczona;
5. metoda fall-back.

### **8.2.3. Zwolnienia z przywozowych należności celnych**

Zwolnienie z należności przywozowych przyznawane jest między innymi na:

1. towary czasowo importowane, a następnie ponownie wywożone, do celów wystawieni-  
niczych, jeśli spełniają określone wymagania;
2. towary przywiezione w celu utworzenia środków trwałych w projektach objętych za-  
chętami rządowymi, w tym: maszyny i urządzenia; niektóre środki transportu surowców  
i ich części zamienne; materiały budowlane, które nie mogą być produkowane w Wiet-  
namie;
3. niektóre towary używane w działalności naftowej i gazowej;
4. towary czasowo importowane (a następnie ponownie wywożone) do realizacji projek-  
tów ODA;
5. towary (tj. materiały, półfabrykaty) przywożone w celu realizacji umowy na wywóz  
z podmiotami zagranicznymi.

## 9. Prawo Pracy

Kodeks Pracy obejmuje wiele zagadnień związanych z pracą, w tym rekrutację, umowy o pracę, godziny pracy, dyscyplinę pracy i rozwiązywanie sporów pracowniczych. Kodeksu pracy stosuje się do pracowników i pracodawców, organizacji zarówno zagranicznych, jak i krajowych.

### 9.1. Umowa o pracę

W Wietnamie stosunki pracy są regulowane przez umowy zawarte między pracodawcą a pracownikiem. Umowy mogą przyjmować jedną z następujących form:

- Umowa o pracę na czas nieokreślony.
- Umowa o pracę na czas określony- czas trwania, który jest zdefiniowany przez obie strony jako okres od jednego do trzech lat
- Umowę pracy na czas określony dla określonego projektu lub pracy sezonowej- trwa krócej niż rok

Umowa o pracę na czas określony może być odnowiona tylko dwa razy; po tym pracodawca musi podpisać umowę o pracę na czas nieokreślony. Jeśli pracodawca nie chce odnowić umowy o pracę z pracownikiem, pracodawca musi poinformować pracownika o rozwiązaniu umowy co najmniej 15 dni przed datą wygaśnięcia umowy o pracę.

Umowy muszą być zgodne z zaleconym formularzem opublikowanym przez Ministerstwo Pracy, Inwalidów Wojennych i Spraw Społecznych (MOLISA). Umowa powinna zawierać opis stanowiska pracy, miejsca pracy, wynagrodzenia, czas trwania umowy, okres próbny i pokrywać kwestie takie jak ubezpieczenie społeczne i ochrona pracy. Kodeks Pracy umożliwia pracodawcy wymóg, aby pracownik, którego praca dotyczy tajemnic handlowych lub technologicznych, zawierania osobnej umowy o zachowaniu poufności i zatajenia tych tajemnic. Umowy o zachowaniu poufności może zawierać klauzulę o konsekwencjach odszkodowania w przypadku naruszenia tej umowy.

Kodeks pracy zabrania pracodawcom utrzymywania oryginalnych dowodów i kwalifikacji pracowników przy podpisywaniu i wykonywaniu umów o pracę. Ponadto pracodawca nie może wymagać, aby pracownik zapłacił środkami pieniężnymi lub dostarczył jakiegokolwiek aktywa, w celu zagwarantowania wydajności pracy pod umową o pracę.

Umowy muszą być podpisane przez dyrektora generalnego organizacji lub inną upoważnioną osobę, przed rozpoczęciem pracy.

### 9.2. Czas pracy i urlop

Zgodnie z wietnamskim kodeksem pracy, godziny pracy nie powinny przekraczać 8 godzin dziennie lub 48 godzin tygodniowo. Jednakże, może być to rozszerzone poprzez porozumienie między



pracodawcą a pracownikiem, ale nie może przekraczać w sumie 4 godzin dziennie, 30 godzin miesięcznie i 200 godzin rocznie. Pracownikom, którzy pracują w nadgodzinach, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie. Normalna stawka za nadgodziny musi wynosić co najmniej 150% stawki standardowej. W dni wolne od pracy stawki za nadgodziny muszą wynosić co najmniej 200% stawki standardowej, a w dni świąteczne stawki za nadgodziny wynoszą 300% stawki standardowej.

Pracownicy, którzy nie ukończyli 18 roku życia i kobiety, które są w ciąży więcej niż siedem miesięcy lub mają dziecko w wieku poniżej jednego roku, otrzymują dodatkowe godziny wolne od pracy i nie mogą pracować na nadgodziny.

Pracownicy mają prawo do odpoczynku co najmniej jeden dzień w tygodniu.

Pracownicy, którzy byli zatrudnieni przez 12 miesięcy, otrzymują co najmniej 12 dni płatnego rocznego urlopu rocznie, a także 10 dni świąt państwowych każdego roku. Pracownicy, którzy pracują w niebezpiecznych miejscach pracy lub ci, którzy znajdują się w obszarach trudnych warunków życia, są uprawnieni do od dwóch do czterech dodatkowych dni wolnych. Ponadto pracownicy, ogólnie mają prawo do dodatkowego dnia urlopu za każde pięć lat przepracowane w firmie.

Pracownicy mają prawo do chorobowego, mimo że nie jest ono opłacane przez pracodawcę. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych obejmuje zasiłek chorobowy dla pracowników, a także dla pracowników ptci żeńskiej, dbających o ich chore dzieci. Maksymalny czas przyznawany rocznie na zwolnienie lekarskie to 30 dni (w większości branż i zawodów), z 15 dniowym pozwoleniem na opiekę nad chorymi dziećmi. Dodatek przyznany zamiast wynagrodzenia równy jest 75% wynagrodzenia, które jest wykorzystywane do obliczania miesięcznej składki ubezpieczeniowej.

### **9.3. Ubezpieczenie społeczne**

Obowiązkowy system ubezpieczeń społecznych w Wietnamie obejmuje choroby, macierzyństwo, wypadki przy pracy, choroby zawodowe, emeryturę i rentę. Pracodawcy i wietnamscy pracownicy są zobowiązani do wnoszenia co miesięcznych obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenie na wypadek bezrobocia do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenia emerytalne są objęte obowiązkowym systemem ubezpieczeń społecznych.

Odliczenie do 1 mln VND miesięcznie jest dopuszczalne za wkłady do dodatkowych systemów emerytalnych. Choć wciąż w fazie początkowej oczekuje się, że większa liczba dostawców zapewni dodatkowe systemy emerytalne. Dzięki tym programom pracownicy będą mieli lepsze wsparcie a zaoszczędzone środki na emeryturę zdywersyfikują źródła ich emerytur i zapewnią pracodawcom środki na utrzymanie kluczowych pracowników.

System obowiązkowych ubezpieczeń społecznych stosuje się do wszystkich przedsiębiorstw, ciał i organizacji, które zatrudniają pracowników w ramach umów o pracę na czas określony od

ponad trzech miesięcy, jak i dla umów o pracę na czas nieokreślony. Pracodawcy i pracownicy muszą płacić składki do Państwowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych równej 18% dochodu brutto przez pracodawcę i 8 % przez pracownika.

Fundusz obejmuje świadczenia pracownicze podczas zwolnienia chorobowego, urlopu macierzyńskiego, emerytury, odszkodowania za wypadki przy pracy i chorób zawodowych oraz świadczenia dla osób ocalałych po wypadkach. Pułap ubezpieczeń społecznych wynosi 20-krotność płacy minimalnej rządu, wynosząca obecnie 2,15 mln zł miesięcznie

Ponadto pracodawcy i pracownicy mają obowiązek składania się do Państwowego Funduszu Ubezpieczenia Zdrowotnego na częściowe pokrycie świadczeń opieki zdrowotnej. Składki stanowią obecnie 4.5% dochodu brutto, z czego 3% jest odpowiedzialnością pracodawcy i 1,5% odpowiedzialnością pracownika. W przeciwieństwie do innych składek na ubezpieczenie społeczne wymogi dotyczące składek na opiekę zdrowotną mają zastosowanie również do pracowników z zagranicy.

Przedsiębiorstwo ma również obowiązek składania się na Ubezpieczenia na wypadek bezrobocia.

Miesięczne emerytury są wypłacane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeśli dana osoba składała się na ubezpieczenie społeczne przez ponad 20 lat i po osiągnięciu 60 lat dla mężczyzn, lub 55 lat dla kobiet.

#### **9.4. Opieka zdrowotna i świadczenia**

Podstawowa opieka zdrowotna jest pokrywana z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednak systemy prywatne stają się coraz bardziej popularne, zwłaszcza wśród pracodawców zagranicznych, ale należy zauważyć, że cudzoziemcy, zawierający umowę o pracę z przedsiębiorstwem w Wietnamie, mają obowiązek podlegania systemowi ubezpieczenia zdrowotnego w lokalnym urzędzie ubezpieczeń społecznych.

#### **9.5. Odszkodowania pracownicze**

Pracownicy cierpiący z powodu wypadku przy pracy lub na chorobę związaną z pracą są uprawnieni do świadczenia w wysokości 100% wynagrodzenia w okresie wstępnego leczenia. Pracodawca jest odpowiedzialny za świadczenia i wszystkie koszty badania i leczenia. Po zakończeniu leczenia pracownik otrzyma dalsze świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w oparciu o stopień niepełnosprawności i choroby. Jeżeli pracownik umiera w wyniku urazu lub choroby związanej z pracą, jego rodzina będzie uprawniona do świadczeń z tytułu śmierci pokrytego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Pracodawcy mają dodatkowy obowiązek zapłaty odszkodowania reprezentującego co najmniej 30-miesięczne wynagrodzenie pracownikom, którzy ponieśli zmniejszenie ich zdolności do pracy o ponad 81%, lub muszą zapłacić odpowiednią kwotę bliskim krewnym pracownika, który zmarł w wyniku wypadku przy pracy lub choroby, która nie była spowodowana jego zaniedbaniem. W przypadkach, gdy uszczerbek na zdrowiu lub śmierć pracownika jest z jego własnej winy, pracownik nadal będzie otrzymywał zasiłek równy co najmniej 12-miesięcznemu wynagrodzeniu.

## 9.6. Zatrudnienia pracowników będących i niebędących rezydentami

Wietnamski Kodeks Pracy stanowi, że zagraniczne spółki, ich oddziały i agenci muszą zapewnić obywatelom wietnamskim pierwszeństwa w zatrudnieniu. Aczkolwiek, obcokrajowcy mogą być również zatrudnieni.

Wietnamscy obywatele, którzy chcą być zatrudnieni przez firmy zagraniczne muszą spełniać następujące kryteria:

- Mają ponad 18 lat (z wyjątkami)
- Wypełnili swoje zobowiązania prawne
- Nie zostali oskarżeni o jakąkolwiek działalność przestępczą
- Nie są urzędnikami, pracownikami organizacji masowych lub pracownikami sił zbrojnych
- Jeżeli są emerytowanymi urzędnikami państwowymi lub personelem sił zbrojnych muszą posiadać zgodę od byłych pracodawców.

W przypadku, gdy stanowisko pracy wymaga specjalistycznych umiejętności lub menadżerskich, odpowiedzialności wyższego szczebla, których wietnamscy mieszkańcy nie mogą spełnić, organizacje są upoważnione do zatrudnienia cudzoziemców. Dla większości pozycji, zagraniczni pracownicy muszą udostępnić oryginalne kopie odpowiednich kwalifikacji edukacyjnych w celu uzyskania pozwolenia na pracę.

Cudzoziemcy, którzy pracują w Wietnamie są zobligowani do uzyskania pozwolenia na pracę lub uzyskania potwierdzenia z lokalnego urzędu pracy, że osoba ta jest zwolniona z wymogu posiadania zezwolenia na pracę.

Pozwolenia na prace wydawane są na taki sam okres jak okres obowiązywania umowy o pracę; zezwolenie na pracę może być wystawiane na maksymalnie 24 miesiące i może być odnawiane na ten sam okres.

Wszyscy cudzoziemcy muszą ubiegać się o pozwolenie na pracę, z wyjątkiem następujących przypadków:

- Są członkami spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z więcej niż dwoma członkami,
- Są właścicielami jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- Są członkami zarządu spółki akcyjnej,
- Są w Wietnamie, aby oferować i sprzedawać usługi,
- Są w Wietnamie, aby zajmować się sytuacjami kryzysowymi, które mogą mieć wpływ na działalność biznesową, z którą wietnamscy eksperci nie mogą sobie poradzić,

- Są zagranicznymi prawnikami, którym zostało wydane prawo do praktykowania działalności prawnej w Wietnamie,
- Ruch wewnętrzny cudzoziemców w przedsiębiorstwach działających w 11 sektorach usług określonych w planie zaangażowania Wietnamu wobec Światowej Organizacji Handlu nie podlega wymogom zezwoleń na pracę.

## 10. Rozwiązywanie sporów, arbitraż

W Wietnamie spory prawne mogą być rozstrzygane w drodze negocjacji, w sądzie lub przy użyciu arbitrażu krajowego lub zagranicznego.

### 10.1. Sądownictwo

Hierarchia sądów wietnamskich obejmuje:

- Najwyższy Sąd Ludowy;
- Wojewódzkie Sądy Ludowe;
- Sądy Powiatowe.

Sądy dzielą się na:

- karne;
- cywilne;
- administracyjne;
- ekonomiczne;
- pracy.

Wietnam nie stosuje prawa precedensowego. Orzeczenia oparte są wyłącznie na prawodawstwie i zasadach interpretowania prawa. Działaniem równoległym do sądownictwa jest Prokuratura Ludowa, która jest odpowiedzialna za nadzorowanie funkcjonowania organów sądowych i sprawowanie władzy publicznej. Prokuratura Ludowa może złożyć protest przeciwko wyrokowi i nakazać jego rewizję.

### 10.2. Arbitraż i rozstrzyganie sporów

Aby uzupełnić system sądownictwa, Wietnam ma system niezależnych centrów arbitrażowych, ustanowiony na mocy rozporządzenia o arbitrażu gospodarczym (2003). Orzeczenie arbitrażowe przyznane przez centrum arbitrażowe lub zespół arbitrażowy, ustanowiony przez strony zgodnie z przepisami rozporządzenia, będzie w Wietnamie egzekwowane bez potrzeby uznania przez sąd.

Spory z udziałem inwestorów zagranicznych mogą być również rozstrzygane poprzez arbitraż zagraniczny. W 1995 roku Wietnam został członkiem Konwencji Nowojorskiej z 1958 roku o uznaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych. Orzeczenie arbitrażowe przyznane przez zagraniczny arbitraż jest możliwe do wyegzekwowania w Wietnamie po uznaniu przez sąd wietnamski.

W związku z powyższym, w przypadku sporów między stronami w BCC, między stronami umowy o JV lub między przedsiębiorstwami posiadającymi udziały w kapitale zagranicznym w BCC, a wietnamskimi przedsiębiorstwami gospodarczymi, najpierw rozstrzyga się je w drodze negocjacji i pojednania.

Jeśli negocjacje nie zakończyły się sukcesem, strony biorące udział w sporze mogą zdecydować się na jedną z następujących metod:

1. Sąd wietnamski;
2. Wietnamski organ arbitrażowy (Międzynarodowe Centrum Arbitrażowe w Wietnamie lub Europejskie Centrum Arbitrażowe);
3. międzynarodowy organ arbitrażowy;
4. trybunał arbitrażowy zgodnie z ustaleniami stron, itp.;

## 11. Bariery w dostępie do rynku

Wietnam wyeliminował wiele barier pozataryfowych w drodze przystąpienia do WTO, w tym ograniczenia ilościowe w przywozie, kontyngenty, zakazy, wymogi zezwoleń, wymagania licencjonowania oraz inne ograniczenia, które były niezgodne ze zobowiązaniami WTO. Niemniej jednak wiele innych barier pozataryfowych pozostało.

### 11.1. Cła

Wietnam wprowadził w życie Porozumienie o Wycenialności Celnej WTO poprzez Ustawę o Służbie Celnej z 2006 r., które znacząco poprawiło proces wyceny celnej. Pomimo tego pozytywnego kroku, eksporterzy nadal mają wątpliwości dotyczące aspektów procesu odprawy celnej, zwłaszcza nieefektywności, niejasnych zasad i przepisów, biurokracji i korupcji. W 2014 r. Wietnamskie Zgromadzenie Narodowe przyjęło zmienione prawo celne, które zaczęło obowiązywać od 1 stycznia 2015 r. Zmieniona ustawa reguluje stosowanie ogólnych, krajowych zasad w procedurach celnych takich jak zasady zarządzania ryzykiem, przepisy dotyczące ustanowienia Departamentu Celnego, upoważnienie organów celnych do ustalania pochodzenia towarów, określenie wymogów dla służb celnych, okres dokonywania odprawy celnej, przepisy dotyczące deklaracji celnych i inne.

### 11.2. Prawo handlowe

Uprawnienia do przywozu są przyznawane dla wszystkich towarów, z wyjątkiem ograniczonej liczby produktów przeznaczonych dla przywozu przez państwowe przedsiębiorstwa handlowe oraz niektórych produktów podlegających okresowi wprowadzania praw handlowych wynikających z umowy przystąpienia Wietnamu do WTO. Wietnam zastrzega sobie prawo importu do państwowych podmiotów handlowych w następujących kategoriach produktów: cygara i papierosy, ropa naftowa, gazety, czasopisma oraz nagrane nośniki dźwięku lub obrazu (z pewnymi wyjątkami).

### 11.3. Zakazy importu

Zgodnie z dekretem nr 187/2013 / ND-CP z dnia 20 listopada 2013 r, Wietnam obecnie zakazuje importu niektórych produktów, w tym broni, amunicji, materiałów wybuchowych, wojskowego sprzętu technicznego, petard, używanych dóbr konsumpcyjnych, niektórych publikacji i produktów kulturowych w kategoriach niedopuszczonych do obiegu w Wietnamie, pojazdów mechanicznych kierowanych z prawej strony, materiałów i urządzeń transportowych (z wyjątkami), chemikaliów, środków ochrony roślin zabronionych w Wietnamie, złomu i odpadów, urządzeń chłodniczych z CFC, surowców zawierających azbest grupy amfibolu, i zabronionych chemikaliów.

#### **11.4. Cena rejestracji i stabilizacji**

Okólnik 122 na zarządzanie cenami i ich rejestracji wszedł w życie w 2010 roku. Okólnik 122 stwierdza, że Ministerstwo Finansów może zastosować kontrolę cen, gdy ceny zwiększą lub zmniejszą się bez „uzasadnionego powodu” i poddaje obszerną listę towarów do rejestracji cenowej, w tym stal, skroplony gaz ropopochodny, nawozy chemiczne, środki ochrony roślin, leki i szczepionki dla zwierząt, sól, mleko i odżywcze proszki dla dzieci w wieku poniżej sześciu lat, cukier, ryż, pasze dla zwierząt, węgiel, papier i podręczniki. W 2012 r. Zgromadzenie Narodowe ogłosiło Ustawę o Cenach, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. Chociaż niniejsza ustawa zastępuje Okólnik 122, polityka wietnamskiego rządu w zakresie ustabilizowania cen niektórych pozycji nie uległa zmianie. Rząd USA i inne rządy zagraniczne wielokrotnie wyrażały obawy do rządu wietnamskiego, o wpływie Okólnika 122 i Ustawy o Cenach na produkty i nadal uwidoczniają problem.

#### **11.5. Pojazdy**

Oprócz podatków importowych, akcyzy są kolejnym potężnym i skutecznym narzędziem dla rządu Wietnamu w kontrolowaniu liczby importowanych samochodów. Podatki akcyzowe opierają się historycznie na kosztach towarów, ale gdy warunki umów dwustronnych / wielostronnych wpływających na import samochodów wchodziły w życie, rząd zmienił metodę obliczeniową na cenę sprzedaży. Ponadto, inne „obowiązujące stawki” podlegają również podwyższeniu.

Od grudnia 2015 r. nowe stawki celne w odniesieniu do samochodów wzrosły z najwyższą stawką dwa i pół razy wyżej niż poprzednio stosowane stawki. Zgodnie z Okólnikiem 163/2015 / TT-BTC taryfa na szesnaście z dziewiętnastu pojazdów transportowych w wymienionej grupie HTS 87.04 została podniesiona z 2% do 70%, czyli najwyższy poziom dopuszczalny w WTO. Samochody o pojemności 45 ton i powyżej nie podlegają tym zasadom, ponieważ Wietnam nadal nie jest w stanie wyprodukować ich na rynku krajowym.

Ponadto Ministerstwo Finansów rozważa zwiększenie taryf przywozowych na używane przyczepy ciągnikowe i przyczepy samochodowe z 5% do 30%, co jest najwyższą stawką zatwierdzoną przez Zgromadzenie Narodowe. Ponieważ używane przyczepy ciągnikowe i przyczepy samochodowe nie są objęte zobowiązaniami między Wietnamem a WTO, prawdopodobne jest, że wniosek zostanie zatwierdzony.

#### **11.6. Ropa naftowa i gaz**

Petro Vietnam ma monopol na import i dystrybucję produktów gazowych w Wietnamie i jest podzielony pomiędzy przedsiębiorstwa państwowe Petrolimex, Petro Vietnam i Saigon Petro.

#### **11.7. ICT**

Ministerstwo Informatyki i Komunikacji wydało dekret 72/2013-ND-CP w sprawie zarządzania, dostarczania i korzystania z usług internetowych i informacji on-line, we wrześniu 2013 roku. Dekret ten wzbudził poważne obawy wśród społeczności biznesowej w Internecie i zwolenników wolności informacji. Kluczowe obawy to wymóg, aby dostawcy usług internetowych wy-



muszali zakazy na szerokim i niejasno zdefiniowanym zakresie działań online, a państwowi dostawcy usług musieli lokować serwery w obrębie kraju Wietnamu. Nie jest jasne, w jaki sposób dekret 72 będzie dotyczył zagranicznych dostawców usług transgranicznych i jaki będzie wpływ na transgraniczne przepływy danych. Rząd Wietnamu miał wydać okólnik wykonawczy wyjaśniający ten punkt do końca 2014 r., ale jeszcze tego nie zrobił.

Zgodnie z okólnikiem 31/2015 / TT-BTTTT prowadzącym wdrażanie dekretu 187/2013 / ND-CP, od grudnia 2015 r. jest zakaz importu niektórych towarów używanych, w tym: używane telefony komórkowe, telefony komórkowe z bezprzewodowymi słuchawkami, laptopy, PDA, notebooki, rejestratory kieszonkowe, kamery telewizyjne, aparaty cyfrowe i kamery wideo, zegarki na rękę oraz zegarki kieszonkowe. Okólnik stosuje się również do innych używanych towarów, takich jak używane motocykle i rowery.

Niemniej jednak w dniu 6 maja 2016 r. Premier Wietnamu wydał decyzję nr 18/2016 / QD-TTg, która określa sytuację, która umożliwi import używanych produktów informatycznych z listy produktów zakazanych. Zgodnie z decyzją można importować niektóre produkty IT w postaci przemieszczania zakładów produkcyjnych w ramach tej samej organizacji.

Wietnam zezwala na zagraniczny udział w sektorze telekomunikacji, zależnie od podsektora (istnieje pięć podstawowych podsektorów i osiem podkategorii wartości dodanej). Na przykład własność zagraniczna w sieciach prywatnych jest dozwolona do 70 procent, a zagraniczna własność podstawowych usług bazujących na obiekcie (np. usługi głosowe, w których dostawca ma swoje urządzenia przesyłowe) jest generalnie ograniczona do 49 procent. Począwszy od stycznia 2010 r. Wietnam umożliwia zagranicznym inwestorom do 65% udziału w przypadku publicznych usług telekomunikacyjnych nieposiadających infrastruktury, tj. usług świadczonych przez dostawcę, który nie posiada własnych zdolności przesyłowych i zamawia usługi od dostawcy ze sprzętem przesyłowym.

Handel elektroniczny nadal jest słabo rozwinięty w Wietnamie z powodu obaw o ochronę prywatności i danych, niewystarczającą infrastrukturę internetową, ograniczenia w sektorze usług finansowych (w tym niewiele użytkowników kart kredytowych) oraz bariery regulacyjne. Ustawa o transakcjach elektronicznych z roku 2006 umożliwiła prawnie umowy i podpisy elektroniczne, jak również podzieliła odpowiedzialność stron w stosunku do wysyłania i otrzymywania danych elektronicznych. Niektóre firmy e-commerce doświadczają częstego blokowania ich stron internetowych w Wietnamie.

Cudzoziemcy mogą inwestować w budowę kin i prowadzić operacje tylko za pośrednictwem wspólnych przedsięwzięć z lokalnymi partnerami z Wietnamu, pod warunkiem uzyskania zgody od rządu. Filmy są poddawane cenzurze. Proces ten jest nieprzejrzysty i nie ustanowiono prawa do odwołania się od decyzji cenzora.

### **11.8. Usługi dystrybutorskie**

Udział zagraniczny w tym sektorze, który obejmuje usługi pełnomocnika, usługi hurtowe, usługi detaliczne oraz franchising i działalności sprzedaży bezpośredniej, jest dozwolony bez ograniczeń kapitałowych. Jednakże dystrybutorzy zagraniczni są ograniczeni do obrotu ograniczoną liczbą towarów, które są wyłączone z zobowiązań sektora dystrybucyjnego Wietnamu, jak określono w harmonogramie szczegółowych zobowiązań WTO w Wietnamie.

### **11.9. Służba zdrowia**

Okólnik 30/2015 / TT-BYT wydany przez Ministerstwo Zdrowia w 2015 roku stanowi, że pozwolenie na import jest wymagane dla 25 urządzeń diagnostycznych oraz 24 urządzeń leczniczych. Lista tych 49 urządzeń może być udostępniana na żądanie. Okólnik 24/2011 / TT-BYT wydany przez Ministerstwo Zdrowia w dniu 21 czerwca 2011 r. oraz Okólnik 20/2014 / TT-BKHCN wydany przez Ministerstwo Nauki i Technologii w 2014 r. stanowi, że w Wietnamie niedozwolone jest używanie używanych urządzeń medycznych do celów komercyjnych.

W dniu 19 stycznia 2012 r. Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Finansów wydały wspólny okólnik odnośnie przetargów ofert lekarskich w placówkach opieki zdrowotnej. Ten okólnik przewiduje, że przy wykorzystaniu kapitału państwowego dla szpitali i klinik w zamówieniach publicznych, produkty wietnamskie powinny być traktowane priorytetowo. Okólnik stwierdza, że produkty krajowe powinny być wybrane w tych zamówieniach, jeśli cena i jakość są takie same jak w przypadku zagranicznego produktu. Normy są w Wietnamie znacznie wyższe niż standardy branżowe.

### **11.10. Artykuły spożywcze i napoje**

W 2013 roku Rząd wydał instrukcje dla odpowiednich agencji do wdrożenia dyrektywy nr 23 / CT-tTG z dnia 07 września 2012, Prezesa Rady Ministrów w sprawie wzmocnienia państwowej kontroli nad działalnością czasowego przywozu do ponownego eksportu i przeładunku. Wcześniej dyrektywa nr 23 od 2012 r. zakazała przywozu w celu powrotnego wywozu i przeładunku różnych rodzajów odpadów niebezpiecznych i czasowo zakazała przywozu w celu powrotnego wywozu i przeładunku różnych produktów, w tym używanych towarów konsumpcyjnych, zamrożonych produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i podrobów. Dyrektywa opisała również trzecią kategorię produktów, w tym jeszcze nierozpatrzonych mięs i produktów z owoców morza, które podlegają wymogom pozwolenia Ministerstwa Inwestycji i Handlu. Dyrektywa 23 wprowadziła również nowe warunki przywozu do powrotnego wywozu wina, piwa i wyrobów tytoniowych.

Decyzja 1079 wydana w 2014 r. przez Ministerstwo Finansów dotyczy stosowania środków stabilizujących ceny produktów mlecznych przeznaczonych dla dzieci w wieku poniżej sześciu lat. Decyzja zastosowała sufit ceny i obowiązkowe obniżki cen na szeroką gamę produktów mleczarskich na początkowy okres 12 miesięcy. Podkreśliła również maksymalną marżę zysku przy sprzedaży detalicznej produktów docelowych. W maju 2015 r. decyzja ta została przedłużona.

### **11.11. Sektor budowlany**

Wspólny Okólnik 58/2015 / TTLT-BCT-BKHCN wydany przez Ministerstwo Inwestycji i Handlu oraz Ministerstwo Nauki i Technologii, przewidujący kontrolę jakości stali produkcji krajowej i importowanej, obowiązuje od 21 marca 2016 roku, i określa, że produkty mogą przejść procedurę celną wyłącznie w przypadku, gdy organizacje i osoby importujące dostarczą kwalifikowalne wyniki testowe stali przywożonych, które spełniają wymagania jakości określone w niniejszym okólniku.

### **11.12. Usługi bankowe i papiery wartościowe**

Jakikolwiek obcy kapitał w bankach joint-venture ograniczony jest do 49 procent. Choć limit kapitałowy dla jednego zagranicznego inwestora w banku wietnamskim został podniesiony z 15 procent do 20 procent od stycznia 2014 r., ograniczenie całkowitej własności zagranicznej w bankach wietnamskich pozostaje na poziomie 30 procent. Od 2012 r. dozwolona jest 100-procentowa własność zagraniczna agencji papierów wartościowych.

W 2010 r. Wietnam osiągnął postępy w umacnianiu sektora bankowego w kraju poprzez oficjalną publikację ustawy o instytucjach kredytowych i okólniku 13 (a następnie poprawionym okólniku 19) w sprawie wskaźników ostrożnościowych dla instytucji kredytowych. Chociaż te nowe rozporządzenia mają na celu poprawę pozycji kapitałowej sektora bankowego, wprowadzono także nowe wymogi i ograniczenia, takie jak obliczanie wskaźników adekwatności kapitałowej, które mogą powodować trudności związane z przestrzeganiem przepisów. Banki zagraniczne wyraziły również obawy o przepisy ustawy o instytucjach kredytowych, które ograniczają udzielanie kredytów zagranicznym bankom w Wietnamie w oparciu o lokalny kapitał czarterowy, a nie o globalną centralę banku.

### **11.13. Bariery inwestycyjne**

Prawo inwestycyjne Wietnamu ustala kryteria wyznaczające pewne sektory, w których inwestycje zagraniczne są zabronione i inne sektory, w których inwestycje zagraniczne są dozwolone tylko pod pewnymi warunkami. Wietnam ma również specjalne przepisy dotyczące inwestycji w sektorach warunkowych, takich jak bankowość, papiery wartościowe, ubezpieczenia, górnictwo, telekomunikacja, nieruchomości, porty oraz lotnictwo. Inwestycje w sektorach warunkowych i inne projekty uważane za wrażliwe podlegają rozległym, dodatkowym inspekcjom, czasem wymagającym zatwierdzenia przez premiera, co często opóźnia wydawanie pozwoleń na inwestycje.

### **11.14. Inne bariery**

Korupcja jest wskazywana zarówno przez krajowe jak i zagraniczne firmy w Wietnamie jako duża przeszkoda dla prowadzenia działalności gospodarczej. Brak przejrzystości i odpowiedzialności, cenzura mediów, nieefektywna biurokracja oraz głęboko zakorzeniona korupcja to wciąż poważne problemy w Wietnamie.

Konkurencja między agencjami rządowymi o kontrolę nad przedsiębiorstwami i inwestycjami spowodowała mylące i nakładające się jurysdykcje oraz wyjątkowo biurokratyczne procedury w rządzie i w ministerstwach, co z kolei tworzy środowisko sprzyjające korupcji. Niskie wynagrodzenie urzędników państwowych i niewłaściwe systemy rozliczalności przyczyniają się także do tych problemów. Wietnam jest obecnie w trakcie wdrażania programu reform administracji publicznej i kontynuuje starania na rzecz zwiększenia przejrzystości.

Wielu zagranicznych przedsiębiorców wyraziło frustrację i zaniepokojenie przepisami dotyczącymi pozwoleń na pracę dla zagranicznych pracowników w Wietnamie. W 2013 r. rząd Wietnamu wydał dekret 102 w sprawie wprowadzenia w kodeksie pracy przepisów o zezwoleniach na pracę. Ten dekret wprowadził nową procedurę poprzedzającą rekrutację, wymagającą, aby pracodawcy złożyli wniosek o zatwierdzenie swojego rocznego sprawozdania, które wskazuje na potrzebę zatrudnienia zagranicznych pracowników lokalnym władzom prowincji. Rozporządzenie zmniejsza również długość zezwolenia na pracę z trzech lat do dwóch lat i eliminuje możliwość otrzymania przedłużenia. Dekret 102 znosi również wyjątek, w którym obcokrajowiec pracujący w Wietnamie przez okres krótszy niż 3 miesiące nie musiał posiadać pozwolenia na pracę.

W kwietniu 2010 r. premier wydał dyrektywę 494 w sprawie wykorzystania i dostaw krajowych produktów w projektach wykorzystujących kapitał państwowy. Dyrektywa ta przewiduje, że duże projekty wykorzystujące kapitał państwowy powinny być podzielone na wiele mniejszych projektów w celu zapewnienia, że przedsiębiorstwa krajowe mogą zgłaszać się i uczestniczyć w przetargach. Niniejsza dyrektywa stanowi również, że organy państwa i przedsiębiorstwa państwowe powinny składać zamówienia na międzynarodowe przetargi tylko gdy lokalne firmy nie są w stanie zaspokoić wymogów projektu.

Wszystkie tereny w Wietnamie są własnością państwa i są zarządzane przez państwo i jako takie ani cudzoziemcy, ani obywatele Wietnamu nie mogą posiadać ziemi. Inwestorzy mogą uzyskać prawa użytkowania gruntów w postaci dzierżawy.

## 12. Instrumenty finansowe dla polskich firm (BGK, KUKE, PARP)

### 12.1. BGK

Bank Gospodarstwa Krajowego jest państwowym bankiem rozwoju. Dzięki państwowej własności, dużej skali i wyjątkowo stabilnej pozycji bank bierze udział w finansowaniu największych inwestycji infrastrukturalnych i stymuluje rozwój przedsiębiorstw w kraju i na rynkach zagranicznych.

Bank skutecznie wspiera polską przedsiębiorczość. BGK ma unikalne doświadczenie w finansowaniu, inwestowaniu, udzielaniu poręczeń i gwarancji oraz dystrybucji funduszy unijnych. Wychodzi z inicjatywą i kreuje rozwiązania. Jest wartościowym partnerem dla instytucji państwowych i samorządów, przedsiębiorstw i banków. Bank Gospodarstwa Krajowego posiada w swojej ofercie rozwiązania finansowe wspierające eksport i działalność na rynkach zagranicznych polskich przedsiębiorców, firm i spółek. Obecnie BGK zapewnia wsparcie zagraniczne realizując trzy programy:

#### 12.1.1. Program rządowy finansowe wspieranie eksportu

Na mocy Programu Rządowego „Finansowe Wspieranie Eksportu”, BGK udziela zagranicznym nabywcom (bezpośrednio lub poprzez bank nabywcy) kredytów finansujących kontrakty eksportowe na zakup polskich towarów i usług. Środki z kredytów wypłacane są bezpośrednio krajowym eksporterom, a zagraniczni nabywcy po dostawie towaru/usługi, dokonują spłaty kredytów. Kredyty finansujące nabywców bezpośrednio mogą być udzielane po dokonaniu każdorazowo indywidualnej oceny transakcji i kredytobiorcy. W przypadku instrumentów wymagających udziału banku nabywcy, warunkiem udzielenia przez BGK kredytu jest dostępność limitów na finansowanie transakcji z danym bankiem.

Wszystkie kredyty objęte są ubezpieczeniem w Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. Program rządowy „Finansowe Wspieranie Eksportu” przewiduje następujące instrumenty finansowania polskiego eksportu:

- kredyt dla nabywcy udzielany przez bank nabywcy,
- kredyt dla nabywcy udzielany bezpośrednio,
- wykup wierzytelności z kredytu dostawcy w ramach kontraktu eksportowego.

W przypadku transakcji z odbiorcami z krajów ryzyka nierynkowego, stosowane są następujące instrumenty finansowania krótkoterminowego:

- Postfinansowanie akredytywy eksportowej na warunkach rynkowych,
- Dyskonto należności z akredytywy eksportowej na warunkach rynkowych,

- Potwierdzanie akredytyw dokumentowych,
- Prefinansowanie eksportu.

### **12.1.2. Program wspierania eksportu DOKE**

Bank Gospodarstwa Krajowego administruje Programem DOKE (system dopłat z budżetu państwa do oprocentowania kredytów eksportowych), który jest instrumentem wspierania eksportu finansowanego kredytami średnio- i długoterminowymi o stałych stopach procentowych.

Program DOKE to system stabilizacji oprocentowania kredytów eksportowych, które mogą być udzielane nabywcom przez banki krajowe, banki zagraniczne lub międzynarodowe organizacje finansowe. Polega on na wzajemnych rozliczeniach różnic w oprocentowaniu (dopłat lub nadwyżek) pomiędzy BGK a bankiem udzielającym kredytu eksportowego, z którym została podpisana Umowa DOKE dotycząca wspieranej transakcji.

Transakcje eksportowe o przynajmniej dwuletnim okresie spłaty liczonym od dostawy, których przedmiotem są towary i/lub usługi o charakterze inwestycyjnym, mogą otrzymać z BGK wsparcie wykorzystujące środki pochodzące z budżetu państwa. Finansowanie dla takich transakcji może być udzielane tylko po stałych stopach CIRR (Commercial Interest Reference Rates) publikowanych co miesiąc przez Sekretariat OECD. Stopy te są minimalnymi stopami procentowymi, jakie mogą być stosowane w umowach kredytów eksportowych po to, aby mogły one uzyskać oficjalne wsparcie.

Szeroko wykorzystywaną formą finansowania transakcji eksportowych jest kredyt dla nabywcy. W przypadku kredytów kupieckich udzielanych nabywcom, eksporterzy mogą sfinansować je kredytami bankowymi i w ten sposób zaraz po dostawie otrzymać całkowitą zapłatę za kontrakty. Zarówno kredyty dla nabywcy, jak i kredyty kupieckie, zależnie od konkretnej sytuacji, muszą być ubezpieczone przez Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE S.A.) od ryzyka handlowego i politycznego.

### **12.1.3. Działalność własna Banku Gospodarstwa Krajowego**

BGK wspierając polski eksport i ekspansję zagraniczną polskich firm nie ogranicza się do obsługi programów Finansowe Wspieranie Eksportu oraz DOKE. Bank ma także bogatą ofertę w tym zakresie w ramach działalności własnej. Istnieje możliwość finansowania Zagranicznego nabywcy polskich dóbr lub jego banku również poza programem Finansowe Wspieranie Eksportu, pod warunkiem pozytywnej oceny ryzyka. Schematy transakcji różnią się od tych zaprezentowanych dla programu Finansowe Wspieranie Eksportu jedynie brakiem wymogu ubezpieczenia KUKE. Dodatkowo BGK w ramach działalności własnej może także elastycznie dostosowywać stosowane instrumenty do potrzeb polskiego eksportera. Stąd, po indywidualnej ocenie potencjalnej transakcji, bank może również rozważyć zaoferowanie następujących instrumentów:

- kredyty dla zagranicznych spółek-córek polskich grup kapitałowych,
- kredyty na akwizycje zagraniczne dokonywane przez polskie przedsiębiorstwa,

- gwarancje kontraktowe,
- linie wielocelowe,
- inne instrumenty, w zależności od potrzeb polskich przedsiębiorców.

## **12.2. KUKE**

Transakcje krótkoterminowe (kredyt do dwóch lat), czyli eksport tzw. dóbr konsumpcyjnych do krajów wysokiego ryzyka politycznego nie są ubezpieczane przez prywatne towarzystwa ubezpieczeniowe z prostej przyczyny: nie znajdują bowiem na nie reasekuracji na rynku prywatnym, która jest konieczna ze względu na obowiązujące przepisy prawa. W takiej sytuacji międzynarodowe uregulowania zarówno w obszarze działania OECD jak i Unii Europejskiej zezwalają, aby dla tego typu transakcji rolę reasekuratora spełniał Skarb Państwa.

Identyczne przyczyny leżą u podstaw możliwości ubezpieczenia transakcji średnio- i długoterminowych (kredyt dwóch i więcej lat) dotyczących eksportu dóbr kapitałowych oraz realizacji inwestycji za granicą.

Należy zaznaczyć, że znaczna część polskich przedsiębiorców, w dzisiejszych mocno nieprzewidywalnych gospodarczo i politycznie warunkach, bez zabezpieczenia kredytu kupieckiego nie podejmie się realizacji kontraktu eksportowego, nie tylko w obszarze inwestycyjnym, ale również w transakcjach eksportowych o charakterze konsumpcyjnym.

### **12.2.1. Na jakie narzędzia wsparcia eksportu w KUKE mogą liczyć polscy przedsiębiorcy?**

Idea stworzenia kompleksowego systemu wsparcia eksportu poprzez ubezpieczanie transakcji międzynarodowych pojawiła się w Polsce wraz z powstaniem w 1991 roku Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE). W dniu 7 lipca 1994 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych i upoważnił KUKE, jako jedyną instytucję w Polsce, do prowadzenia tychże ubezpieczeń.

Od 1991 roku systematycznie pogłębialiśmy naszą wiedzę i doświadczenie, współpracując ściśle z zagranicznymi agencjami ubezpieczeń kredytów eksportowych oraz aktywnie uczestnicząc w procesie legislacyjnym w ramach OECD oraz Unii Europejskiej. Efektem tych działań jest dzisiaj kompleksowa oferta ubezpieczeniowa i gwarancyjna, pozwalająca polskim przedsiębiorcom na zabezpieczenie transakcji bez względu na sektor działania, kierunek eksportu czy etap realizacji kontraktu.

W 2009 roku powierzono nam realizację, wraz z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, rządowego programu Finansowe Wspieranie Eksportu, którego celem jest pobudzenie wzrostu polskiego eksportu poprzez ułatwienie zagranicznym oraz polskim przedsiębiorcom dostępu do kredytów finansujących eksport polskich towarów i usług.

Oferowane przez KUKE narzędzia wsparcia eksportu adresowane są bezpośrednio do przedsiębiorców:

- Polisa na Wschód
- Ubezpieczenie pojedynczego kontraktu eksportowego
- Ubezpieczenie inwestycji bezpośrednich za granicą
- Gwarancje kontraktowe
- Gwarancja spłaty krótkoterminowego kredytu finansującego kontrakt eksportowy, oraz do banków finansujących kontrakty eksportowe:
  - Ubezpieczenie kredytu dla nabywcy
  - Ubezpieczenie forfaitingu
  - Ubezpieczenie leasingu finansowego
  - Gwarancje zapłaty należności związanych z akredytywami

### **12.3. PARP**

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości jest zaangażowana w realizację krajowych i międzynarodowych przedsięwzięć, finansowanych ze środków funduszy strukturalnych, budżetu państwa oraz programów wieloletnich Komisji Europejskiej. PARP bierze aktywny udział w tworzeniu i efektywnym wdrażaniu polityki państwa w zakresie przedsiębiorczości, innowacyjności i adaptacyjności kadr, dążąc do przekształcenia się w kluczową instytucję odpowiedzialną za tworzenie otoczenia wspierającego przedsiębiorców. Zgodnie z zasadą „Think Small First” - „MSP przede wszystkim” wszystkie działania Agencji są realizowane ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb sektora MSP.

#### **12.3.1. Go to Brand**

W ramach poddziałania 3.3.3 PO IR dofinansowanie mogą otrzymać przedsiębiorcy realizujący projekty dotyczące uczestnictwa w działaniach promocyjnych przewidzianych w branżowych programach promocji, w celu promowania marek produktowych (wyrobów/usług), które mają szansę stać się markami rozpoznawalnymi na rynkach zagranicznych, oraz promowania Marki Polskiej Gospodarki.

- Maksymalna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu- 1 000 000 zł.
- Maksymalna intensywność dofinansowania – do 50% lub do 85%.
- Z działania mogą skorzystać – mikro, mali i średni przedsiębiorcy.

#### **12.3.2. Internacjonalizacja MŚP**

Wsparcie skierowane na rzecz wzrostu międzynarodowej aktywności gospodarczej MŚP z makroregionu Polski Wschodniej. Obejmuje kompleksowe, indywidualne, profilowane pod odbiorcę działania związane z opracowaniem i przygotowaniem do wdrożenia nowego modelu biznesowego w MŚP w oparciu o internacjonalizację ich działalności. Przedmiotem wsparcia będzie



m.in.: uzyskanie przez przedsiębiorstwa doradztwa w zakresie opracowania strategii wejścia na rynek zagraniczny, analizy rynku docelowego, przedstawienia możliwych i optymalnych kanałów dystrybucji, selekcjonowania oraz nawiązania kontaktów z partnerami zagranicznymi.

Instrument doradczy – wsparcie przedsiębiorcy w:

- diagnozie swojego potencjału pod kątem internacjonalizacji,
- przygotowaniu przedsiębiorstwa i jego oferty pod kątem eksportu (sprzedaży zagranicznej),
- aktywnego poszukiwania partnerów biznesowych,

w celu wprowadzenia produktów (wyrobów lub usług) na nowy rynek zagraniczny.

Wsparcie adresowane jest do MŚP prowadzących działalność gospodarczą na terytorium makroregionu Polski Wschodniej obejmującego województwa:

- lubelskie,
- podlaskie,
- podkarpackie,
- świętokrzyskie,
- warmińsko-mazurskie,

w szczególności do przedsiębiorców inicjujących działalność eksportową na danym rynku.

Internacjonalizacja to proces umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstwa- rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa i przejście od rynku krajowego na rynki zagraniczne.

Aby dokonać procesu internacjonalizacji konieczne jest uprzednie zaistnienie na rynku lokalnym. Jeżeli firma od chwili powstania działa na rynku globalnym to internacjonalizacja nie jest możliwa, bowiem trudno internacjonalizować firmę, która już jest internacjonalna. Firma, która dokonała już wejścia na rynki zagraniczne, nie podlega internacjonalizacji w takim samym stopniu jak takie przedsiębiorstwo, które zaczyna ten proces od zera.

## 13. Wymiana gospodarcza pomiędzy Polską a Wietnamem

W całym 2016 roku Wietnam zajmował 54. miejsce w polskim eksporcie (0,12% eksportu ogółem) oraz 41. miejsce w imporcie do Polski (0,21% importu ogółem).

W całym 2016 roku polski eksport do Wietnamu osiągnął poziom 212,9 mln EUR, wzrastając o 5,1% r/r.

W strukturze towarowej polskiego eksportu do Wietnamu w całym 2016 roku największy udział miały grupy towarów: żywność i zwierzęta żywe (46,3%), chemikalia i produkty pochodne (25,2%), maszyny i urządzenia transportowe (13,9%) oraz towary przemysłowe klasyfikowane według surowca (7,0%).

Polskimi hitami eksportowymi do Wietnamu są: filety rybne, leki oraz produkty mleczarskie.

Według bazy danych Insigos Ministerstwa Rozwoju 534 polskie firmy eksportują do Wietnamu. Rynek wietnamski został zakwalifikowany przez rząd Polski jako jeden z pięciu najbardziej perspektywicznych na świecie dla rozwoju polskiej gospodarki (obok Algierii, Indii, Iranu oraz Meksyku) - na terenie których, przez najbliższe 3 lata, realizowane będą programy promocji.

Polski import z Wietnamu osiągnął w całym 2016 roku 369,7 mln EUR i był wyższy o 1,6% w skali roku.

W strukturze polskiego importu z Wietnamu w całym 2016 roku dominowały grupy towarów: wyroby różne (32,2%), maszyny i urządzenia transportowe (22,8%), towary przemysłowe klasyfikowane według surowca (19,8%) oraz żywność i zwierzęta żywe (18,2%).

W 2015 roku napływ polskich FDI do Wietnamu był ujemny i osiągnął -0,1 mln EUR. Stan polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Wietnamie w 2015 roku wyniósł 12,1 mln EUR i było to 0,1% stanu polskich FDI ogółem. Dla porównania stan wietnamskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce był nieco wyższy i w 2015 roku osiągnął 12,9 mln EUR, zwiększając się o 47,5% r/r, stanowiąc 0,01% stanu ogółu FDI w Polsce.

# Bibliografia

1. Departament Strategii i Analiz Międzynarodowych PKO Bank Polski S.A.
2. Materiały Ambasady RP w Hanoi
3. Portal [export.gov](http://export.gov)
4. Doing Business in Vietnam 2015, Grant Thornton
5. Portal [doingbusiness.org](http://doingbusiness.org)
6. Ernst & Young – Doing Business in Vietnam
7. World Bank Group, [doingbusiness.org](http://doingbusiness.org) – Doing Business in Vietnam







Polska Agencja  
Inwestycji i Handlu  
Grupa PFR

